

د بدلون راوستلو لپاره:

د حزب التحرير

تگلاره

د حزب التحرير له خپرونو څخه

لومړی عربي چاپ

۲۴ جمادي الاولى ۱۴۱۰ هجري قمري - ۱۹۸۹ ميلادي

دويم عربي چاپ

شوال ۱۴۳۰ هجري قمري - اکتوبر ۲۰۰۹ ميلادي

درېيم پښتو چاپ

۱۴۳۳ هجري قمري - ۲۰۱۲ ميلادي

امة خپرونې

افغانستان - کابل

info@ht-afghanistan.org

www.ht-afghanistan.org

له مطالعي وړاندې د پام وړ!

ستاسو په لاس کې دغه کتاب، له اصلي نسخې - چې په عربي ژبه کې ليکل شوې - ژباړل شوی دی. له همدې امله ټول هغه څه چې د مؤلف موخه ده، د هغه له اصلي ژبې څخه پرته بشپړ نشي رسېدلای، نو د ژباړل شوي کتاب ستونزې او نيمگړتياوې له پامه وغورځوی او د لا غوره دقت لپاره کولای شئ د هغه اصلي نسخې ته مراجعه وکړئ.

په متن کې راغلي آيتونه د عثماني مصحف له ليکه نيز معيار سره د سمون له مخې، ژباړه يې په مايل ليک د اړوند سورت له آدرس سره او احاديث هم په کلاسيک عربي ډبل ليک له اړوند آدرس سره ليکل شوي دي او همداراز په ځينو حالتونو کې له ځانگړو نښو څخه گڼته اخيستل شوې ده، لکه:

ﷻ - سبحانه و تعالی

ﷺ - صلی الله علیه وسلم

ﷺ - رضی الله عنهم

ﷺ - علیه السلام

ﷺ - رضی الله عنه

قُلْ هَذِهِ سَبِيلِي أَدْعُوا إِلَى اللَّهِ عَلَىٰ بَصِيرَةٍ أَنَا
وَمَنِ اتَّبَعَنِي ^ص وَسُبِّحَانَ اللَّهِ وَمَا أَنَا مِنَ

الْمُشْرِكِينَ ﴿١٠٨﴾ يوسف

"ووايه، دا زما لاره ده، په وضاحت او بصيرة سره مو الله سبحانه وتعالى ته رابولم، زه او هغه كسان چې زما پيروي كوي او خداى پاك لره ثنا او پاكي ده او په حقيقت كې زه له مشركينو څخه نه يم."

وَأَنَّ هَذَا صِرَاطِي مُسْتَقِيمًا فَاتَّبِعُوهُ ^ص وَلَا
تَتَّبِعُوا السُّبُلَ فَتَفَرَّقَ بِكُمْ عَن سَبِيلِهِ ^ج ذَٰلِكُمْ
وَصَّوْنُكُمْ بِهِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿١٥٣﴾

الأنعام

او دا زما لاره مستقیمه ده، نو د هغې پیروي وکړی او په نورو لارو مه ځی، ځکه تاسو به له هغه بېغې لارې څخه وباسی، دا هغه څه دي چې زه په هغې باندې درته توصیه کوم، هیله من یم چې تقوا به غوره کړی.

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله رب العالمين، والصلاة والسلام على سيد المرسلين، وامام المتقين و على آله وصحبه، ومن دعا بدعوته، والتزم بطريقته، و ترسم خطاه، وجعل العقيدة الاسلامية اساساً لفكرته، والحلال والحرام مقياساً لتصرفاته، والأحكام الشرعية مسيرة لأعماله وضابطة لأقواله، وبعد:

د خلافت جوړول: په نړۍ کې د ټولو مسلمانانو تر ټولو

مهمه او بنسټيزه قضيه

په نړۍ کې د مسلمانانو تر ټولو مهمه او بنسټيزه قضيه په هغه څه باندې چې الله ﷻ نازل کړي دي، د خلافت له لارې حکومت کول او د مسلمانانو لپاره د خليفه درول دي، ترڅو د الله ﷻ په کتاب او د رسول ﷺ په سنتو باندې د عمل کولو په موخه ورسره بيعت وکړي، د کفر نظامونه له منځه یوسي، اسلامي احکام یې په پلي کېدو او تنفيذ کې ځایناستي شي، اسلامي خاورې په دار اسلام باندې واړول شي، ټولنه پکې اسلامي شي او اسلام نړۍ ته د دعوت او جهاد له لارې ورسوي. د دغه مهمې او بنسټيزې قضیې په محدودولو سره هغه هدف محدودیږي، چې اړینه ده ترڅو د اسلامي دعوت حاملین د هغې د تحقق لپاره په کتلوي، حزبي او

د جماعتونو په ډول کار وکړي، چې په لاندې ډول سره هغه طریقه چې د هغې له لارې نوموړی هدف ترلاسه کوو، محدودوو.

د دې حقیقت د بڼه درک لپاره د مسلمانانو اوسنی حالت، د اسلامي خاورو واقعیت، په اسلامي خاورو کې د دار د حکم حقیقت، د هغې ټولني حقیقت، چې مسلمانان پکې نن ورځ ژوند کوي او د دې ټولو اړوند شرعي حکمونو پېژندنه او د هغه شرعي حکم پېژندنه اړینه ده، چې د دغه مهمې او بنسټیزې قضیې د اجرا لپاره ضروري دی:

د مسلمانانو اوسنی حالت داسې دی، چې د اسلامي مفکورې برعکس پر هغوی باندې له اسلامي، غربي، اشتراکي، قومي، وطني، اقلیمي، مذهبي، قومي افکارو او احساساتو څخه مخلوطه شوې مفکوره واکمني لري.

د اسلامي خاورو اوسنی حالت او حقیقت د عربي هېوادونو په ګډون، په دوی ټولو باندې کفري نظامونه او د هغوی حکمونه واکمني لري. پرته له ځینې اسلامي حکمونو څخه، لکه د واده، طلاق، نفقې، میراث او د پلارګنۍ او زوی والۍ مسایل، چې ځانګړې محکمې یې ورته جوړې کړې دي، چې د اسلامي یا شرعي محکمو په نوم یې یادوي. له دې پرته د شرعي احکامو یوه برخه په ځینو هېوادونو، لکه سعودي او ایران کې تطبیق کېږي.

اما د دار حقیقت چې نن ورځ مسلمانان په هغه کې ژوند کوي، یعنې په ټولو د اوسېدو وړ سیمو کې دارالکفر دی، نه دارالاسلام. د دغه واقعیت د درک کولو لپاره باید د دارالاسلام او دارالکفر شرعي مفهوم وپېژندل شي.

دارالاسلام د شریعت په اصطلاح کې هغه دار ته ویل کېږي، چې په هغه کې د شرعي حکمونو پر بنسټ حکومت کېږي، امن یې اسلامي وي، یعنې د دوی امنیت د مسلمانانو په واکمنۍ باندې د ننه او بهر تامین شوی وي، آن که چېرې د هغوی ډېری اوسېدونکي غیر مسلمان هم وي.

اما دارالکفر د شریعت په اصطلاح کې هغه دار ته ویل کیږي، چې په هغه کې د کفر احکام ځواکمن وي او په هغو باندې حکومت کوي، امنیت یې اسلامي نه وي، یعنې د مسلمانانو د سلطان او ځواک څخه بغیر د بل چا د سلطان او ځواک په لاس کې وي، اگر که ډېری اوسیدونکي یې مسلمانان هم وي.

نو هغه څه چې د دار په څرنگوالي کې بنسټیز رول لري، هغه احکام او امان (امنیت) دی، نه هغه هېواد او د هغه اوسېدونکي. نو که چېرې احکام یې اسلامي او امنیت یې د مسلمانانو په لاس کې وي، دارالاسلام ورته ویل کیږي او که چېرې احکام یې غیر اسلامي او امان (امنیت) یې د کفارو په لاس کې وي دارالکفر یا دارالحرب ورته ویل کیږي. پورتنی مطلب له لاندني حدیث څخه چې سلیمان ابن بریده روایت کړی دی، اخیستل شوی دی:

(... ادعهم إلى الإسلام فإن أجابوك فاقبل منهم و كف عنهم، ثم ادعهم إلى

التحول من دارهم إلى دارالمهاجرين، و أخبرهم أنهم إن فعلوا ذلك فلهم ما

للمهاجرين و عليهم ما على المهاجرين)

"هغوی اسلام ته دعوت کړه، که یې مثبت ځواب درکړ، هغه قبول کړه او په هغوی

باندې له حملې څخه ډډه وکړه او بیا هغوی خبر کړه، تر څو له خپل دار څخه د

هجرت دار ته مهاجر شي، که چېرې هغوی هجرت وکړ، نو د مهاجرینو په جمله کې

حساب شول او هغه څه چې د مهاجرینو لپاره دي، د هغوی لپاره هم شته او په دوی

باندې هغه څه تطبیق کیږي، کوم چې په هغوی باندې هم عملي کیږي." (مسلم)

نو د حدیث شریف مفهوم دارنگه بیانېدلای شي: که چېرې یې له خپل دار

څخه د مهاجرینو دار ته هجرت ونکړ نو د دوی احکام د هغه چا له احکامو سره چې

هجرت نه کوي توپیر لري، یعنې په هغه څه کې چې د دار اسلام د اوسېدونکو لپاره

دي. نو دغه حدیث شریف د هغه چا چې دار المهاجرین ته ځي او هغه چا چې دار

المهاجرين ته نه ځي توپير بيانوي او د پيغمبر ﷺ په وخت کې د مهاجرينو دار د اسلام دار و او له هغې نه پرته نور ټول دار کفر و.

له همدې ځايه د دارالاسلام او دارالکفر، يا دارالحرب اصطلاح استنباط شوې ده، نو اسلام يا کفر ته د دار منسوبول، حکم او واکمني ته منسوبول دي.

له دې ځايه روښانه کيږي، چې د دار منسوبول هغه لوري ته چې سلطان او ځواک پکې لري اړين دي او سلطان يا ځواک په دوو چارو سره تر لاسه کيږي:

لومړی په ټاکلو احکامو باندې د ګټو او مصلحتونو تنظيمول او رعايت کول.

او دويم: هغه قوت چې د رعايت له خوا يې ملاتړ کيږي، ترڅو احکام نافذ کړي، چې هغه د امان يا امنيت په نامه يادېږي. له همدې امله دغه دوه شرطونه وګڼل شول.

له دې پرته د احکامو د پلي کولو په باره کې د الله ﷻ دغه قول ښکاره دليل

دی، چې وايي:

... وَمَنْ لَّمْ يَحْكَمْ بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ فَأُولَئِكَ هُمُ الْكَافِرُونَ ﴿٤٤﴾

"څوک چې پرته له هغه څه چې الله نازل کړي، حکم کوي کافران دي." المائده، ۴۴

او هغه څه چې د عوف ابن مالک په حديث شريف کې د شريرو امامانو په اړه راغلي

دي، ويلي يې دي:

(قيل يا رسول الله: أفلا ننايهم بالسيف؟ فقال: لا، ما أقاموا فيكم الصلاة)

"ويل به يې: يا رسول الله آیا له هغوی سره په توره باندې مقابله ونه کړو؟ پيغمبر

ووويل: تر هغې پورې نه، چې ستاسې په منځ کې لمونځ دروي." (مسلم)

همدارنگه د عبادې ابن صامت په حديث شريف کې د بيعت په باره کې راغلي دي،

چې:

(... و أن لاننازع الأُمراهله إلا أن تروا كُفراً بواحدكم من الله فيه برهان)
 "تر هغې پورې باید له حکامو سره مناظره او جگړه ونه کړو، ترڅو مو چې له هغوی
 څخه ښکاره کفر نه وي لیدلی او د هغوی په باره کې د الله لپاره قطعي دلیل و نه لرو
 ". بخاری

او د طبراني په روایت کې د (کفراً صراحاً) لفظ راغلی دی. دا په دې
 دلالت کوي، چې په غیر اسلامي احکامو باندې حکومت کول هغه څه دي، چې له یوه
 حاکم سره جگړه او په وړاندې یې د تورې اخیستل واجیوي او د ا پخپله د دې دلیل
 کېدای شي، چې د اسلام پلي کول د اسلام د دار یو شرط دی، گني په وړاندې یې
 توره اخیستل او جگړه واجیېږي. اما د امان د منسوبولو په اړه، اړینه ده چې امنیت
 باید د اسلام وي، یعنی د مسلمانانو په لاس کې وي او دا مسئله د الله ﷻ له دې قول
 څخه اخیستل شوې ده، چې وايي:

... وَلَنْ تَجْعَلَ اللَّهُ لِلْكَافِرِينَ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ سَبِيلاً

"هېڅکله الله د کافرانو واکمني په مسلمانانو نه ده مقرره کړې". النساء، ۱۴۱

په هېڅ ډول سره د کافرانو واکمني او تسلط پر مسلمانانو روا نه دی؛ ځکه
 که مسلمانان د کافرانو تر واکمنۍ لاندې واوسېږي د مسلمانانو امان هم د کفر امان
 کېږي، نه د اسلام امان.

هر هغه سیمه به چې د مسلمانانو تر ولکې لاندې نه وه، محمد ﷺ د هغې په
 باره کې د جنگ او غزا امر صادر کړی دی، ترڅو د مسلمانانو تر ولکې لاندې راشي
 او له هغه سره به یې د دارحرب په څېر جنگ کولو، سره له دې چې د هغه
 اوسېدونکي مسلمانان او یا غیر مسلمانان وي، مگر د وژنې په صورت کې یې د هغه
 د مسلمانو اوسېدونکو له وژلو څخه منع کړې ده. په دې دلیل چې له انس Γ څخه
 روایت دی، چې ویلي یې دي:

(كان رسول الله ﷺ إذا غزا قوما لم يغر حتى يصبح، فإن سمع أذانا أمسك، وإن لم يسمع أذانا أغار بعد ما يصبح)

"کله به چې حضرت محمد ﷺ و غوښتل په یو قوم باندې حمله وکړي او غزا ورسره وکړي، هغه به تر سهاره غزا نه کوله، کله به چې سهار شو او آذان به یې واورېدو نو په هغوی باندې به یې حمله نه کوله او که به یې آذان وانه ورید په هغوی به یې حمله کوله." بخاری

له ابن عصام المزني Γ څخه او هغه له خپل پلار څخه روایت کړی دی، چې ویلي یې دي: کله به چې پیغمبر ﷺ د مجاهدينو یو ګروپ جهاد ته لېږلو، ورته ویل به یې:

(إذا رأيتم مسلجاً أو سمعتم منادياً فلا تقتلوا أحداً)

"هغه مهال چې تاسې جومات ولید او یا مو د آذان غږ واورېد، نو هېڅوک مه وژنئ." جومات او آذان د اسلام له شعایرو څخه دي او د هغې وجود په دې دلالت کوي چې د هغه ځای اوسېدونکي مسلمانان دي. مګر بیا هم د دارحرب په مسئله کې د وژلو او حملې کولو مانع کېدای نه شي. د دې معنی داده، چې یادې شوې سیمې دارحرب یا دار کفر شمېرل کېږي، سره له دې چې په هغه کې د اسلام شعایر هم موجود وي، پرته له دې د هغې سیمې امنیت چې د رسول الله ﷺ په سلطان او امان سره نه دی، نو دارحرب ګڼل کېږي او باید په هغه سیمه باندې حمله وشي او فتح شي، ترڅو په دار اسلام کې داخله شي.

نو په دې سره ښه څرګنده شوه، چې نن ورځ په هېڅ اسلامي هېواد کې د اسلامي حکم شرط نه پوره کېږي، اګر که واکمني او امان یې د مسلمانانو په لاس او ځواک کې دی او په تاسف سره هغوی ته دارالاسلام نه ویل کېږي، بلکې هغه دار کفر دی، سره له دې چې اسلامي خاورې دي او اهل یې مسلمانان دي. ځکه چې د دار په مسئله کې احکام او امان اعتبار لري، نه خاوره او اوسېدونکي یې.

خو په اسلامي هېوادونو کې نن ورځ د ټولني واقعیت غیر اسلامي دی، ځکه چې ټولنه له افرادو، افکارو، احساساتو او نظامونو څخه جوړه شوې ده، یوازې له افرادو څخه نه ده جوړه شوې، تر دې چې هغې ته اسلامي ټولنه وویل شي، اگر که وگړي یې مسلمانان هم وي.

نو ټولنه په حقیقت کې د خلکو له هغه مجموعې څخه عبارت ده، چې د دوی ترمنځ دایمي اړیکې شتون ولري او که د خلکو ترمنځ یې دایمي اړیکې شتون ونه لري، هغوی ته جماعت ویل کیږي او نشي کولای چې ټولنه رامنځ ته کړي لکه: په الوتکه، بېړۍ او یا قافله کې د سفر ملگري.

او تر هغه وخته پورې د خلکو ترمنځ دایمي اړیکې نشي رامنځ ته کېدلی، ترڅو چې د دوی د فکرونو، احساساتو او نظامونو یووالی رامنځ ته شي. نو که چیرې د دوی ترمنځ د دغه دريو اړخونو یووالی رامنځ ته نشي، هېڅ وخت دایمي اړیکې نشي رامنځ ته کېدای او تر هغې پورې چې دایمي اړیکې شتون ونه لري ټولنه نشي رامنځ ته کېدای.

له دې ځایه ویلای شو، چې ټولنه له خلکو، احساساتو، فکرونو او نظامونو څخه جوړه شوې ده او پر اساس یې ټولني جوړیږي. له همدې امله د خلکو ترمنځ د افکارو، احساساتو او نظامونو په توپیر سره په ټولنو کې هم توپیر شتون لري.

د اسلامي هېوادونو په ټولنه کې، سره له دې چې ډېری خلک یې مسلمانان دي، مگر په هغوی باندې د افکارو، احساساتو او نظامونو یو مخلوط تسلط لري. له همدې امله د مسلمانانو په افکارو او احساساتو کې د څرگندو تناقضاتو لیدل څومره په زړه پورې موضوع نه ده. کله چې د اسلام خوا ته لېواله وي له هغې سره- سره دا هم مني چې د هغوی حاکم دې یو کافر شخص وي، لکه څنگه چې د هغو کفري نظامونو په وړاندې یې سکوت کړی کوم چې په دوی باندې پلي کیږي.

په داسې حال کې چې دوی د اسلام د بېرته راتگ هیله لري، خو په قومي، اقلیمي، ډله ییز او مذهبي ناحیو باندې یې منگولې لگولې دي. هماغه مهال چې امریکا، روسیه او بریتانیا دښمنان بولي، مگر بیا هم له دوی څخه مرسته غواړي، ورسره دوستي کوي او خپلې مسئلې او اختلافونه په هغوی باندې حل کوي.

په هغه وخت کې چې په دې هم ایمان لري، چې ټول مسلمانان سره وروڼه دي، مگر بیا هم په نژادي او سیمه ییزو تعصباتو کې غرق تللي وي، عرب په خپل عربیت تعصب کوي، فارسیان په فارسیت تعصب کوي، شامیان په شامي توب تعصب کوي، مصریان په خپل مصري والي تعصب کوي. په داسې حال کې چې دا ټول تعصبات د اسلام ضد دي.

سره له دې چې په اسلام باندې ایمان لري مگر بیا هم په ډیموکراسۍ، آزادي گانو، د خلکو په حکومت، اشتراکیت او نورو کفری فکرونو باندې ټینګ ولاړ دي او ځانونه د هغه طرفداران بولي، په داسې حال کې چې دا ټول له اسلام سره په تناقض کې دي. سربېره پر دې د نن ورځې ټول هغه حکومتي نظامونه چې د اقتصاد، تعلیم، بهرني سیاست او مدني قوانینو په برخه کې په ټولو اسلامي هېوادونو کې واکمن دي، بې له شکه کفری نظامونه او د کفر قوانین دي او دا ټول هغه څه دي، چې د اسلامي هېوادونو ټولنه له اسلام څخه بشپړه وباسي.

نو د تېرو مسایلو په رڼا کې ویلای شو، هغه مسلمانان چې نن په نړۍ کې ژوند کوي، سربېره پر دې چې مسلمانان دي، مگر په اسلامي ټولنه کې ژوند نه کوي، بلکې د هغوی هېوادونو ته هم دارالاسلام نشو ویلای.

همدارنگه روښانه او څرگنده شوه، چې د مسلمانانو لپاره برخلیک ټاکنوکې قضیه، وروسته له هغې چې خلافت ونړول شو او اسلام په ژوند، دولت او ټولنه کې له پلي کېدو څخه لیرې کړای شو، د دوهم ځل لپاره په ژوند، دولت او ټولنه کې د اسلام د تطبیق اعاده او د مسلمانانو د خلیفه ټاکل دي، چې په سمع او طاعت به

ورسره بیعت کوي، هغه به د الله ﷻ په کتاب او د رسول ﷺ په سنتو عمل کوي، د کفر احکام او د هغه نظامونه به را وپرخوي او د هغوی پرځای به اسلامي احکام او نظامونه رامنځ ته کړي او اسلامي خاورې به په دارالاسلام باندې واپروي او د هغوی ټولني به اسلامي کړي او ټولې اسلامي خاورې به د خلافت په دولت کې سره یوځای کړي او اسلام به د دعوت او جهاد له لارې د نړۍ ګوټ ګوټ ته ورسوي.

د مسلمانانو د مهمې او بنسټیزې مسئلې او ستونزو د حل یوازنی لار، شرعي احکام دي، چې په ټولو مسلمانانو باندې واجب دي، ترڅو په ټولو هغو باندې عمل وکړي او هغه په ټولنه، ژوند او دولت کې تطبیق کړي. الله ﷻ فرمایي:

... وَمَا آتَاكُمُ الرَّسُولُ فَخُذُوهُ وَمَا نَهَاكُمْ عَنْهُ فَانْتَهُوا ...

"هغه څه چې رسول په هغې باندې تاسې ته امر کړی دی، په هغې عمل وکړئ او له

هغه څه څخه یې چې منع کړي یاست پرهیز وکړئ." الحشر، ۷

په دې ځای کې د (مَا) لفظ له عمومي صیغو څخه دی او وجوب د ټولو هغو

اوامرو چې الله ﷻ ورباندې امر کړی او پرهیز له ټولو هغو منکراتو څخه چې هغه ﷻ له هغو څخه منع کړې، ورڅخه مراد دي.

الله ﷻ فرمایي:

وَأَنِ احْكُم بَيْنَهُم بِمَا أَنزَلَ اللَّهُ وَلَا تَتَّبِعْ أَهْوَاءَهُمْ وَاحْذَرْهُمْ أَنْ

يَفْتِنُوكَ عَنْ بَعْضِ مَا أَنزَلَ اللَّهُ إِلَيْكَ ...

"د دوی په منځ کې په هغه څه باندې چې الله نازل کړي دي حکم وکړه او د هغوی د غوښتنو پیروي مه کوه او پام کړه، چې داسې نه شي تا ته فریب درکړي او له تا څخه

د هغه څه د تغیر او بدلون غوښتنه وکړي، چې خداي نازل کړي دي." المائد، ۴۹

دا د الله ﷻ د هغه رسول ﷺ او مسلمانانو ته داسې یو امر دی، چې په ټولو ما انزل الله باندې حکم کول یې واجب کړي دي، ځکه چې د (ما) لفظ یو عمومي لفظ دی او ټول هغه احکام چې الله ﷻ نازل کړي دي په کې شاملیږي، همدارنگه د الله ﷻ هغه قول چې وايي:

... وَمَنْ لَمْ يَحْكَمْ بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ فَأُولَئِكَ هُمُ الْكَافِرُونَ ﴿٤٤﴾

"هر هغه څوک چې په هغو احکامو باندې چې الله نازل کړي دي حکم ونکړي، هغه له کافرانو څخه دی." المائدة، ۴۴

یعنې هر هغه څوک چې په هغه ټولو اوامرو چې الله ﷻ نازل کړي دي حکم ونه کړي له کافرانو څخه دی، ځکه چې د (ما) لفظ یو عمومي لفظ دی او ټولو هغو احکامو ته چې الله ﷻ نازل کړي دي شاملیږي.

له ذکر شوو آیتونو څخه څرگندیږي چې حکم کول په ټولو هغو اوامرو چې الله ﷻ نازل کړي دي واجب دي او د دې امر منل نن ورځ په ټولو اسلامي هېوادونو کې شتون نه لري، نو د دې لپاره چې اسلام بیا په ژوند، دولت او ټولنه کې پلي شي، د امت تر ټولو مهمه او برخلیک ټاکنه کې قضیه ده.

اما د احکامو هغه پلي کېدنه چې اسلام مسلمانانو ته ورباندې امر کړی دی، دا قضیه یې د امت د مرګ او ژوند د اجرا مسئله بللې ده. په دې اړه مسلم له عوف ابن مالک څخه یو حدیث شریف روایت کړی، چې رسول الله ﷺ وویل:

(ستكون أمراء فتعرفون و تنكرون فمن كره برئ و من أنكر سلم و لكن من رضی و تابع، قالو: أفلا نقاتلهم؟ قال: لا، ما صلوا)

"په نژدې راتلونکي کې به داسې امیران وي، چې هغوی به معروف او منکر اعمال ترسره کوي، نو هر هغه چا چې امر یې په معروف وکړ برائت یې حاصل کړ او هر چا چې له منکر څخه په ډډه کولو امر وکړ، سالم پاتې شو. مګر هر هغه څوک چې له

هغوی څخه راضي شو او يا يې پيروي وکړه. دوی وويل: آيا له هغوی سره جگړه ونه کړو؟ ورته وپې ويل: نه، ترهغه چې لمونځونه ادا کوي."

په بخاري شريف کې له عبادۀ ابن صامت څخه روايت شوی دی، چې ويلي يې دي:

(دعانا النبي ﷺ فبايعناه، فقال فيما أخذ علينا أن بايعنا على السمع والطاعة في

منشطنا ومكرهنا وعسرنا ويسرنا، وأثرة علينا، وأن لا ننازع الأمر أهله إلا أن تروا

كفرا بواحا عندكم من الله فيه برهان)

"بيغمبر ﷺ موږ را وغوښتلو او له هغه سره مو بيعت وکړ او د هغه تعهداتو له جملې څخه چې له موږ سره يې کړي وو، يو داؤ چې اورېدل او اطاعت کول د خوښۍ او نا خوښۍ، سختۍ او آسانۍ او حتی په هغه صورت کې چې نورو ته به مو پر موږ باندې ښه والی ورکاوه، له هغو سره مو بيعت وکړ او همدارنگه په دې باندې چې له

حاکمانو سره په جنگ او منازعه نه کوو، مگر په هغه صورت کې چې ښکاره او بواح کفر له هغوی څخه ووينی، ترڅو له تاسې سره د دوی په اړه د الله ﷻ په وړاندې قاطع دليل وجود ولري."

د طبراني په روايت کې د (کفراً صراحاً) لفظ راغلی دی او د لمانځه قايم ساتل د عوف ابن مالک په حديث شريف کې د دين د قايم ساتلو په معنا دی او هغه اطلاق د جز دی پر کل باندې، چې په اسلامي احکامو باندې د حکم کولو يوه کنایه ده او د کفر بواح عبارت چې د عبادۀ ابن صامت په حديث شريف کې راغلی د ښکاره کفر په معنا دی، چې د حاکم په افعالو کې وليدل شي، يعنې هغه د کفر په احکامو حکم کول دي.

د دواړو حديثونو مفهوم دا دی، چې که چېرې واکمنان اسلامي احکام عملي نه کړي د هغوی په مقابل کې بايد په توره مقابله وشي او که يې د کفر په احکامو امر وکړ نو له هغوی سره به جنگ کوو او که له واکمنانو څخه کفر بواح ښکاره شو له

هغوی سره به جنګ او منازعه کوو او په توره قیام کول، له هغو سره جنګ کول دي تر څو هغه له واکمنۍ څخه و غورځیږي او د اسلام احکام بېرته عملي شي. نو له پورتنیو دلایلو څخه روښانه کیږي، چې حکم کول په اسلام واجب او په کفر باندې حکم کول منع شوي دي، او دا قضیه د مسلمانانو لپاره یوه مهمه او برخلیک ټاکنکې قضیه ده، چې هغې ته باید د مرګ او ژوند د مسئلې په توګه وکتل شي.

د غیر سیاسي کتلو پاڅون، د خلافت د قایمولو فریضه نشي ترسره کولای

د اسلامي ژوند د بیرته احیا کولو معنی داده، چې مسلمانان د اسلام ټول احکام عقاید، عبادات، اخلاق، معاملات، د حکومت، اقتصاد، اجتماع او تعلیم نظامونه پلي، له نورو امتونو، ولسونو او دولتونو سره د بهرنیو اړیکو پر بنسټ بهرنی سیاست ټینګ، اسلامي خاورې په دار اسلام او ټولنه په اسلامي ټولنه باندې واپروي.

د اسلامي ژوند بیرته راتګ د اسلامي خلافت له قایمولو او د مسلمانانو د خلیفه له نصب پرته نشي راتلای، هغه خلیفه چې مسلمانان د الله ﷻ په کتاب او د رسول الله ﷺ د سنتو په تطبیق ورسره په اوربدلو او طاعت باندې بیعت کوي.

د اسلامي ژوند د بیا رامنځ ته کولو لپاره کار هلته مشر کیدای شي چې په ډله ییز ډول ورته کار وشي او روا نه ده چې دا عمل فردي ترسره شي، ځکه په فردي عمل سره موخه نشي ترلاسه کېدای، ځکه د فرد که هرڅومره عقل او فکر لوړ شي بیا هم نشي کولای دا موخه ترلاسه کړي، بلکې خامخا باید له یوه جماعت او ډلې سره کار وکړي، له همدې امله اړینه ده چې د خلافت د قایمولو او په ما أنزل الله باندې د حکومت د اعادې لپاره باید ډله ییز کار ترسره شي، هغه د کتلې، حزب او یا هم د یوه جماعت په څېر.

او واجب دی چې دا عمل باید سیاسي وي، روا نه ده چې غیر سیاسي وي، ځکه د خلافت قایمول او د خلیفه رامنځ ته کول سیاسي عمل دی، همداراز په ما أنزل الله باندې حکومت کول هم سیاسي کار دی او دا له سیاسي عمل پرته په بل ډول نشي رامنځ ته کېدای.

هغه کتلې چې د غیر سیاسي کارونو لپاره رامنځ ته شوې دي د مسلمانانو له مهمې بنسټیزې او برخلیک ټاکنوکې قضیې سره هېڅ تړاو نه لري، او پر مسلمانانو باندې د هغه واجبي موخې ترلاسه کول د دوی د کار په واسطه هېڅ امکان نه لري،

کومه چې د خلافت قایمبول او په ما أنزل الله باندي د حکومت کولو اعاده ده. هغه لکه لاندي کتلي:

الف — هغه سازمانونه چې د خيريه کارونو لپاره رامنځ ته شوي دي:

هغه کتلي چې د خيريه کارونو لکه د روغتونونو او مدرسو جوړول، له فقيرانو، يتيمانو او محتاجو خلکو سره مرسته کول، سره له دې چې اسلام، مسلمانان دا رنگ کارنو ته تشويقوي، مگر دغه کارونه د مسلمانانو د مهمې بنسټيزې او برخليک ټاکونکې قضیې سره هېڅ اړيکه نه لري او له دې څخه هېڅ وخت هغه هدف چې په مسلمانانو باندي د هغې لپاره کار کول او فعاليت واجب دی، نشي ترلاسه کېدای. نو د دغو کتلو د فعاليت محدوديت د داسې اعمالو په ترسره کولو سره، د هغوی د هغه کار او فعاليت مانع کېږي، چې هغه واجب دی او هغه په ما أنزل الله باندي د حکومت کولو بيا اعاده ده.

سره له دې په دايمي ډول د کتلي پاڅون د خيريه کارنو لپاره په دايمي ډول د چارو رعايت بلل کېږي او په دايمي توگه د چارو سرپرستي د دولت له واجبي دندو څخه شمېرل کېږي، نه د افرادو او جماعتونو له وجيبو څخه.

اما په غير دايمي توگه د خيريه کارونو سرته رسول په دايمي توگه د چارو په رعايت او تنظيم کې نه حسابېږي او د هغې سرته رسول يو مشروع کار دی او شريعت هم د هغه په کولو خلک تشويقوي، مگر بيا هم د مسلمانانو له مهمې او بنسټيزې برخليک ټاکونکې قضیې سره هېڅ اړيکه نه لري.

ب — هغه کتلي چې خلک عباداتو او د سنتو پيروي ته رابولي:

عباداتو او په سنتو باندي د پابندۍ لپاره بلنه او دعوت يوبنه کار دی او اسلام هم په هغه باندي امرکړی دی او هغه د اسلام يوه هغه برخه ده، چې الله ﷻ په مسلمانانو واجب گرځولې ده، ځکه چې ويلي يې دي

وَلَتَكُنَّ مِنْكُمْ أُمَّةٌ يَدْعُونَ إِلَى الْخَيْرِ ...

"ستاسې په منځ کې باید داسې یو ټولگی وي، چې خلک نیکۍ ته راوبولي." آل عمران،

۱۰۴

عبادت او د رسول الله ﷺ سنتو ته بلنه او دعوت د اسلام یوه برخه ده او دعوت او بلنه ټول اسلام ته او د اسلام ټولو برخو ته واجب ده، چې هغه عبارت دي له عقایدو، عباداتو، اخلاقو، معاملاتو، حکومتي نظامونو، اقتصاد، ټولنه، تعلیم، بهرنی سیاست او نور شرعي احکام او یوازې عباداتو او د رسول الله ﷺ سنتو ته بلنه، د مسلمانانو له مهمې بنسټیزې او برخلیک ټاکنوکې قضیې سره هېڅ اړیکه نه لري او دا امکان نلري چې د دې لارې هغه هدف لاس ته راوړو، کوم چې د هغه لپاره کار په مسلمانانو واجب دی.

په دې کارونو او یا دې ته ورته کارونو باندې لگیا کېدل، جماعت له هغه کارونو څخه کوم چې د مسلمانانو پاڅون د هغو لپاره واجب دی منصرف کوي او هغه کارونه د کفرې احکامو لري کول او پرځای یې په ټولنه، دولت او ژوندانه کې د اسلامي احکامو تطبیقول دي.

ج — هغه ټولنې چې د اسلامي کتابونو د تالیف، اسلامي ثقافت او فرهنگ د پراختیا او وعظ او ارشاد په موخه رامنځ ته شوي دي:

د اسلامي کتابونو تالیف، د اسلامي ثقافت پراختیا او نشر او وعظ او ارشاد د ډېرو لویو او ارزښتناکو کارونو له جملې څخه دي، مگر دا د مسلمانانو د مهمې بنسټیزې او برخلیک ټاکنوکې قضیې د حل لاره نه ده او نه د اسلامي خلافت د قایمولو او په ژوندانه، ټولنه او دولت کې د اسلام د تطبیق لاره ده.

نو په دې اساس که فکرونه د عمل ډگر ته په سیاسي ډول راونه وزی او د ژوند په صحنه کې په سیاسي توګه حمل نشي نو دا به د هغه ذهني معلوماتو او

اکاډیمکو افکارو په خبر پاتې شي، کوم چې د کتابونو په گډه او د خلکو په ذهنونو کې پاتې دي. اسلامي کتابخانه د اسلامي ثقافت له زرگونو گټورو او ارزښتناکو کتابونو څخه ډکه ده، مگر هغه ټول په خپل ځای کې جامد او باقي پاتې دي. نو تر هغې چې دغه فکرونه د عمل ډگر ته راونه وزي او په سیاسي توگه د ژوند په صحنه کې حمل نشي، لکه څنگه چې دي په خپل ځای به همداسې جامد او باقي پاتې وي.

د اسلام او د هغه د ثقافت په تدریس کې هغه متخصص پوهنتونونه اُزهر، زیتونه، نجف او داسې نور دي، په دې ټولو پوهنتونونو کې اسلامي ثقافت په نظري او اکاډمیکه توگه تدریس کېږي، نه په عملي توگه او د تطبیق په موخه هر کال له هغوی څخه په زرگونو علما فارغیږي، مگر هغوی ټول پرته له حرکت کوونکو کتابونو څخه بل څه نه دي، ځکه هغوی اسلام په نظري توگه ویلی او زده کړی دی، د هغه د عملي کولو په موخه یې نه دی لوستلی، ترڅو هغه په ژوندانه، ټولنه او دولت کې حمل او تطبیق کړي.

نو دا هم نا آشنا خبره نه ده، چې هغوی مور وگورو چې شرعي احکام او اسلامي معیارونه د حلال او حرام له مخې د خپل نړۍ لید بنسټ د خپلو اعمالو مقیاسونه او په پېښو او حوادثو باندې د حکم د صادرولو اساس نه ګرځوي.

دې کتلو ته ورته هغه کتلې چې تألیف ... اعمال سرته رسوي، د حکم له پلوه، هغه کتلې دي چې خپل عمل یې نبوي احادیثو او په هغو باندې تخریج ته منحصر کړی، سره له دې چې دا یو ارزښتناک او غوره عمل دی مگر د خلافت د قایمولو په لاره کې چې د مسلمانانو تر ټولو مهمه او بنسټیزه مسئله ده، کومه هڅه نه شمېرل کېږي.

د — هغه ټولي او سازمانونه چې د أمر بالمعروف او نهی عن المنکر لپاره رامنځ ته کېږي:

امر بالمعروف او نهی عن المنکر یو له هغو کارونو څخه دی چې الله ﷻ په مسلمانانو باندې واجب کړی دی، لکه چې فرمایلي یې دي:

وَلْتَكُنْ مِنْكُمْ أُمَّةٌ يَدْعُونَ إِلَى الْخَيْرِ وَيَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ ...

"باید ستاسو په منځ کې داسې یوه ډله خلک وي، چې هغوی دعوت وکړي خیر ته او په معروفو کارونو امر وکړي او له منکرو کارونو څخه خلک منع کړي." آل عمران، ۱۰۴

امر بالمعروف او نهی عن المنکر په مسلمانانو باندې په هر وخت کې فرض ګرځول شوي دي، هغه که خلافت وي او که نه وي یا که اسلامي احکام په حکومت او جامعه کې نافذ وي او که نه وي. بې له شکه امر بالمعروف او له منکر څخه منع د حضرت محمد ﷺ په وخت کې موجود ؤ او د ده د راشدینو خلفاؤ او د هغو د ځای ناستو په وخت کې هم جاري ؤ او له هغوی وروسته هم موجود ؤ او د زمانې تر پایه پر مسلمانانو فرض پاتې دی.

مګر امر په نېکۍ او منع له منکر څخه د خلافت د رامنځ ته کولو لار نه ده او نه هم د هغه په واسطه مور کولای شو چې اسلام په ژوندانه، ټولنه او دولت کې تطبیق کړو. سره له دې چې د اسلامي ژوند د بیا رامنځ ته کولو په لاره کې د هڅو یوه برخه جوړوي، ځکه د هغو په واسطه له حکامو سره محاسبه کېږي، نېکو کارونو ته رابلل کېږي او له منکرو کارونو څخه منع کېږي. مګر هغه کار او فعالیت چې د اسلامي ژوند د را منځ ته کېدو لپاره ترسره کېږي، د امر بالمعروف او نهی عن المنکر له کار او فعالیت څخه بېل دی.

په دې ځای کې اړینه ده چې پام دغه ټکي ته راواړو، د امر بالمعروف او نهی عن المنکر او د یو منکر کار د له منځه وړلو ترمنځ فرق شتون لري، د امر بالمعروف

او نهی عن المنکر کارونه تنها په ویلو خلاصه کیږي، اما د یو منکر د له منځه وړلو کار د ویلو په برخه کې نه خلاصه کیږي، بلکې دولت ته اړتیا پیدا کوي چې د شرعي احکام پلي کړي، نو په امر بالمعروف او نهی عن المنکر باندې محدود عمل کول پرته د هغه دولت له ایجاد څخه کوم چې منکر له منځه وړي، د مسلمانانو د مهمې بنسټیزې او برخلیک ټاکنوکې قضیې لپاره د حل لاره نه ده. او آن د لاس او مادي قوت استعمالولو ته رسیږي او دلیل یې هم د پیغمبر ﷺ دا قول دی، چې مسلم له ابوسعید Γ څخه روایت کړی دی:

(من رأی منکم منکرا فلیغیره بیده فان لم یستطع فبلسانه فان لم یستطع فقلبه

وذلك اضعف الایمان)

"هر چا چې له تاسې څخه یو ناوړه او بد کار ولید باید هغه په خپل لاس سره منع کړي، که یې دا ونه شوکړای نو په ژبه سره دې یې منع کړي او که د دې توان یې هم نه درلود، نو په زړه کې یې باید بد وبولي او دغه د ایمان تر ټولو ضعیفه مرحله ده." د لاس کارول د یو منکر کار د له منځه وړلو لپاره، د هغه سړي په توان دلالت کوي او د حدیث منطوق په دې باندې دلالت کوي چې په هغه صورت کې باید په لاس سره منع شي، چې له هغې نه په لویه فتنه بدل نه شي لکه د قتل فتنه او د منکراتو له منځه وړل، د خلکو له طرفه دا هغه مساله ده چې د خلافت د رامنځ ته کولو او د اسلام حاکم کېدل په ټولنه، ژوندانه او دولت کې له دې سره هېڅ تړاو نه لري.

دا د ډېر اهمیت خبره وه، چې یاده شوه، ځکه امر بالمعروف او نهی عن المنکر ترهغه نه صحیح کیږي، چې پرته له حاکم څخه یوازې له محکوم سره ترسره شي، بلکې د حاکم په وړاندې ترټولو واجب ده، نو د حاکم محاسبه په اسلام کې ډېر مهم امر دی، رسول ﷺ په دې اړه ویلي دي:

(إنه ستكونُ أمراءَ تعرفون و تنكرون، فمن أنكر فقد برئ، و من كره فقد سالم، و

لكن من رضي و تابع)

"بې له شكه ژر ده چې داسې اميران به وي چې د هغوی ځينې اعمال به يې معروف او ځينې به يې منكر وي، نو هر چا چې نهی عن المنكر و كړ خلاصون يې وموند او چا چې بد وگڼل سلامت پاتې شو، مگر هغه څوك چې راضي شو او متابعت يې وكړ،" مسند أحمد.

نو هغه نه سلامت پاتې شو او نه يې هم خلاصون وموند. يعنې چا چې منكر كار بد وگانه، نو تغير دې په كې راوړي، چا چې د بدلون قدرت نه درلود، نو په زړه كې يې دې بد وگڼي، هغه سلامت پاتې شو او څوك چې د هغوی په كړنو باندي راضي شول او په عمل كې يې د هغوی پيروي يې وكړه، نه يې براءت حاصل كړ او نه سالم پاتې شو. رسول ﷺ ويلي دي:

(سيد الشهداء حمزة بن عبد المطلب و رجل قام إلى إمام جائر فأمره و نهاه فقتله) "حمزه د عبدالمطلب زوی او هغه کس د شهيدانو سردار دی چې د يوه ظالم پاچا په وړاندې پاڅي او له هغه سره امر او نهی وکړي، خو ظالم پاچا هغه وژني." الحاكم في المستدرک

او ويلي يې دي:

(أفضل الجهاد كلمة حق عند سلطان جائر)

"تر ټولو غوره جهاد د حق خبره ده، چې د ظالم پاچا پر وړاندې وويل شي." المصمم الكبير مسند أحمد.

لكه څنگه چې شريعت د دار الاسلام له حاكم سره چې بواح كفر ورڅخه څرگند شي په قولي محاسبې باندي اکتفا نه کوي، يعنې کله چې د كفر په احكامو باندي حکومت وکړي او يا په اسلامي خاوره کې د كفر د طغيان په وړاندې سکوت وکړي، يا خليفه د زنا، سرقت، شرابو او يا بل معلوم او اړين شرعي حکم لغوه کړي،

په دې حالت محاسبه ورسره په توره کېږي، نو جگړه ورسره واجب ده، په وړاندې يې د وسلې را اخیستلو اعلان اړين دی او په حکم کې بايد ورسره منازعه وشي، ځکه چې هغه په حکومت کې د کفر احکامو ته ورگرځېدلی او بايد بېرته ورڅخه راوگرځي، که د کفر له احکامو څخه را ونه گرځېد، د وسلې را اخیستلو اعلان او له هغه سره جگړه کېږي، ترڅو له حکومت څخه ليرې شي او شرعي احکام بېرته تطبيق او تنفيذ شي. نو د ام سلمة په حديث شريف کې راغلي:

(.. قالو: يا رسول الله، أفلا نقاتلهم؟ قال: لا، ما صلوا)

"..اي د الله رسوله! آیا ورسره جگړه ونه کړو؟ ويې ويل: نه، ترهغې چې لمونځونه کوي."

په بل روايت کې راځي:

(..ألا نقاتلهم؟ قال: لا، ما صلوا)

"..آيا ورسره جگړه ونه کړو؟ ويې ويل: نه، ترهغې چې لمونځونه کوي."

د عوف بن مالک په حديث کې راغلي دي:

(..قيل: يا رسول الله، أفلا ننازهم بالسيف؟ فقال: لا، ما أقاموا فيكم الصلوة)

"پوښتنه وشوه: اي د الله رسوله! آیا د تورې په واسطه يې مخه ونه نيسو؟ نو ويې ويل:

نه، تر هغه چې ستاسو ترمنځ لمونځونه دروي."

او د لمانځه اقامه د اسلام د ټولو احکامو د اقامې معنی لري. ځکه چې د جز

له اطلاق څخه کُل مراد دی. د عبادة بن الصامت په حديث شريف کې راغلي:

(و أن لا ننازع الأمر أهله إلا أن تروا كفراً بواحاً عندكم من الله فيه برهان)

"... له چارواکو سره به په چارو کې منازعه نه کوو، ترهغه چې ورڅخه بواح

(څرګند) کفر ونه وينئ، ترڅو د هغوی په اړه د الله په وړاندې ښکاره دليل ولرئ."

په طبراني کې (کفراً صراحاً) "خرگند کفر" راغلی دی او د أحمد په روایت کې (.. ما لم يأمرک یاثم بواحا) "ترهغې چې په خرگنده مکنه باندي یې درته امر نه دی کړی." راغلي دي. دا ټول احادیث د حاکم په وړاندې د وسلې اعلان او له هغه سره د جگړې په اړه دي کله چې بواح کفر ورڅخه خرگند شي، کوم چې زموږ سره د الله ﷻ په وړاندې ښکاره دلیل وي، یعنی کله چې د کفر په احکامو حکومت وکړي.

دا هغه وخت دی چې دار دارالاسلام وي او اسلامي احکام نافذ وي، بیا له حاکم څخه په بواح کفر باندي حکم کول ظاهر شي، ځکه د عبادة بن الصامت حدیث شریف وايي: (... إلا أن تروا کفراً بواحا) "مگر چې ورڅخه بواح کفر ووينی." او د طبراني په روایت کې وايي: (... إلا أن تروا کفراً صراحاً) "مگر کله چې ورڅخه صراح کفر ووينی." یعنی اسلام مطبق او نافذ وي، بیا حاکم په صراح او بواح کفر باندي حکومت وکړي.

اما کله چې دار دارالاسلام نه وي، اسلامي احکام نافذ نه وي، نو د حاکم لیرې کول، کوم چې اوس حکومت کوي د نصرت له لارې تر سره کېږي، ځکه رسول ﷺ د اسلامي دولت د قایمولو او د اسلامي احکامو د تطبیق لپاره همدا لاره کارولې وه.

هـ . هغه ټولي او جماعتونه چې نېکو اخلاقو او د ټولني اصلاح ته د خلکو د دعوت پر بنسټ جوړ شوي دي:

نېکو اخلاقو ته بلنه له هغو ښو کارونو څخه شمېرل کېږي چې الله ﷻ په هغه باندي مسلمانانو ته امر کړی دی، سره د دې چې نېکو اخلاقو ته بلنه د اسلامي احکامو یوې برخې ته بلنه کول دي، په داسې حال کې چې بلنه باید د اسلام ټولو

احکامو ته د عمل په موخه وي، ترڅو پورې اسلام او احکام یې په ژوندانه، دولت او ټولنه کې پلي شي.

نېکو اخلاقو ته په بلنه او دعوت، هغه بلنه ده چې په فرد پورې اړه لري او دا هغو عامو احکامو ته بلنه نه ده، کومه چې په جماعت پورې اړوند په ژوند، دولت او ټولنه کې د اسلام د ټولو برخو په عملي کولو پورې اړه ولري.

نېکو اخلاقو ته دعوت او بلنه هغه څه نه دي چې ټولنه اصلاح کړي او نه هغه څه دي چې په امت کې نهضت راولي، ځکه د ټولنې اصلاح د هغه فکرونو او احساساتو په اصلاح سره راتلای شي، کوم چې په ټولنه کې واکمن دي او هغه نظام اصلاح شي، کوم چې په ټولنه کې پلي کېږي، یعنې د عام حاکم عرف په اصلاح کولو سره ټولنه اصلاح کېدای شي، ځکه چې ټولنه له خلکو، احساساتو او نظامونو څخه جوړه شوې ده او د ټولنې اصلاح د هغه د جوړوونکو عناصرو په اصلاح سره ترسره کېدای شي، یعنې د هغه د خلکو په اصلاح، د هغوی د فکرونو او احساساتو په اصلاح او د هغه د نظام په اصلاح کولو سره چې هلته عملي کېږي.

لکه څنګه چې نېکو اخلاقو ته دعوت کول امت نشي را پاڅولای، ځکه هغه څه چې نهضت ورڅخه منځ ته راځي، هغه فکري ارتفاع ده.

امریکا او اروپا ته په کتنې سره، وینو چې هغوی د نهضت او ترقۍ درلودونکي دي، سره له دې چې د هغوی نهضت صحیح نه دی، ځکه صحیح نهضت د خلکو فکري ارتفاع پر روحي اساس وي او اروپا او امریکا لکه چې په ظاهره د نهضت درلودونکي دي، مګر له اخلاقي پلوه ډېر ټیټ دي، هغه یوازې تش اخلاقي ارزښتونه دي او د دوی ټولنه هماغه د حیواناتو او چارپایانو د ټولنې په څېر ژوند کوي.

نېکو اخلاقو ته دعوت او بلنه د مسلمانانو مهمې بنسټیزې او برخلیک ټاکنوکې قضیې ته دعوت او بلنه نه ده او نه هم هغه هدف ته درسېدو لاره ده، چې

الله ﷻ په مسلمانانو باندې د هغه لپاره کار واجب گرځولی، ترڅو هغه موخه ترلاسه شي، هغه د خلافت بیا رامنځ ته کول او د اسلام پلي کول دي په ژوندانه، دولت او ټولنه کې او د هغه رسول د یوه نړیوال رسالت په توګه ټولې نړۍ ته د دعوت او جهاد په واسطه دي.

سره له دې غوره اخلاقو ته بلنه خیر ته د دعوت یوه برخه ده، کومه چې مسلمانانو ته الله ﷻ ورباندې امر کړی دی، مګر لکه څنګه مو چې وویل د اسلامي احکامو یوې برخې ته بلنه ده او تر هغې چې د ټولو اسلامي احکامو د تطبیق لپاره بلنه نه وي، د اسلامي امت مهمه بنسټیزه او برخلیک ټاکنکې قضیه نه ورباندې حل کیږي.

له دغو ټولو څخه دا څرګندېږي چې د مسلمانانو لپاره د مهمې بنسټیزې او برخلیک ټاکنکې قضیې حل او د هغه موخې ترلاسه کول، کومه چې په مسلمانانو باندې د هغې لپاره کونښن او هڅه کول واجب دي، هغه د خلافت بیا رامنځ ته کول او د اسلامي احکامو په ژوند، دولت او ټولنه کې بیا تنفیذ او عملي کېدل دي او د اسلام رسول د یوه نړیوال رسالت په توګه، د دعوت او جهاد له لارې، دا ټول هغه څه دي، چې په مسلمانانو باندې دا واجبي ترڅو تکتلات او سیاسي حزبونه رامنځ ته کړي. داسې حزبونه چې په اسلامي فکره باندې ولاړ وي، د خلافت د بیا رامنځ ته کېدو او په هغه څه چې الله ﷻ نازل کړي دي، د حکم کولو لپاره سیاسي کار او فعالیت وکړي.

له همدې امله کله چې دغه مهمه او بنسټیزه مسئله او هغه هدف چې په مسلمانانو باندې د هغې د لاس ته راوړلو لپاره عمل واجب دی، درک کړای شو، حزب التحرير رامنځ ته شو.

د اسلامي خلافت د قايمولو لپاره د حزب التحرير قيام

۱. د حزب التحرير نشأت: بې له شکه په يوه ټولنه کې سخت ټکانونه په طبيعي ډول د هغوی د ژوندي پاتې کېدو روح د امت په منځ کې په حرکت راوړي کوم چې ورڅخه يو ګډ او ټوليز احساس د امت د خلکو په منځ کې را منځ ته کوي، چې د دغه ټکانونو د سپونو او مسباتو لپاره د فکري بحث فضا ايجادوي، ترڅو د هغه لپاره د حل لاره پيدا کړي.

په دغه فکري عمليه کې د امت ماضي، حال او مستقبل، د هغه امت د قومونو او ملتونو تاريخ، د هغوی د پاڅون او نهضت وسايل شاملېږي او د مقايسه کولو، تحقيق کولو او څېړلو وروسته عقل د هغه لپاره د حل لار پيدا کوي.

د مسلمانانو په باره کې ويلای شو، چې مسلمانان د دغې پېړۍ په اوږدو کې له تر ټولو سختو ټکانونو سره مخ شول او د دوی سلطې او واکمنۍ ته درانه تاوانونه واوبستل، د دوی خاورې يې ټوټې ټوټې کړلې، د هغوی اوسېدونکي يې تيت پرک کړل، اسلامي دولت (خلافت) يې له منځه يووړ، روح يې ووت، اسلام په ژوند، دولت او ټولنه کې له تطبيق څخه ليرې شو او په پايله کې د مسلمانانو دولت يا امپراطوري يې په څو برخو ووېشله، لومړی د کافرانو تر مستقيم حاکميت لاندې راغلل او وروسته بيا د هغه د مزدورانو، چې د مسلمانانو زامن و، د هغوی تر حاکميت لاندې راوستل شول او په نتيجه کې د کفر احکام په ټولو اسلامي هېوادونو کې پلي او تطبيق شول.

له دې ټکان څخه وروسته يو بل لوی ټکان او زلزله راغله، چې د هغې په درشل کې کافرو دولتونو او د هغوی مزدورانو د عربي هېوادونو له حاکمانو سره دسيسه جوړه کړه او د فلسطين په خاوره کې يې د اسرائيلو دولت تاسيس کړ.

دغه دوو ټکانونو د مسلمانانو په روحیه ډېر اغیز وکړ، چې له هغې وروسته هر څوک د دې په هڅه کې شول چې خپل ځان ته نجات ورکړي. په همدې توګه له دغه حالت څخه د خلاصون لپاره څو اسلامي او غیر اسلامي حرکتونه را منځ ته شول، مګر وېې نه کړای شول چې مسلمانان د دې دوو ټکانونو له ضرر څخه وساتي.

وروسته له دوهم ټکان څخه حزب التحرير رامنځ ته شو، چې هغه مهال یو شمېر مسلمانان د هغوی له بد حالت څخه متاثر شول، راپاڅېدل او د اسلامي امت وضعیت یې اوس او په تېر کې، چې څه ورباندې تېر ؤ او څه اوس ورباندې تیرېږي، د هغوی د ټولنو وضعیت، د دغه هرڅه اسباب، په اسلامي نړۍ او نورو هېوادونو کې او د امت اړیکې له حکمرانانو سره او د حکمرانانو اړیکې له امت او نظامونو سره او هغه قوانین چې په امت باندې تطبیق کېدل تر بحث او غور لاندې ونيول، لکه څرنګه یې چې هغه فکرونه او احساسات کوم چې په مسلمانانو او د هغوی په ټولنو باندې واکمن ؤ، تر غور لاندې ونيول.

وروسته له څېړنې او دقیق غور څخه، کله یې چې واقعیت پیدا کړ، هغه یې اسلامي احکامو ته وړاندې کړ او بیا یې هغه حرکتونه وڅېړل چې د مسلمانانو د خلاصون لپاره پیل شوي وو، هغه که د اسلام پر بنسټ او یا هم پر غیر اسلامي بنسټ باندې رامنځ ته شوي ؤ.

له دغه ټولې لویې څېړنې څخه ټاکلې، واضح او بلورینې فکري ته ورسېدل او پر بنسټ یې حزب التحرير رامنځ ته کړ.

حزب التحرير له دې تحقیق او غور وروسته دې پایلې ته ورسېد، چې د مسلمانانو لپاره مهمه بنسټیزه او برخلیک ټاکنوکې موضوع هماغه د اسلامي خلافت بیا جوړول او د اسلام تطبیقوله په ټولنه، ژوند او دولت کې او اسلام د یوه نړیوال رسالت په حیث د جهاد او دعوت له لارې د نړۍ هرګوټ ته رسول دي.

نو په دې اساس حزب التحرير خپله موخه د اسلامي ژوند په بيا رامنځ ته کولو او اسلامي دعوت په رسولو کې محدوده کړه او د دې موخې د ترلاسه کولو لپاره يې په امت کې په کار او فعاليت پيل وکړ.

کله چې حزب التحرير له خپلو څېړنو وروسته د مسلمانانو مهمه او بنسټيزه برخليک ټاکونکې قضيه تشخيص کړه، ورپسې يې خپله هغه موخه چې د هغې د ترلاسه کولو لپاره کوښښ کوي هم وټاکله، چې په ترڅ کې يې هغه طريقې ته لاره ومونده کومه چې د دغه موخې د لاسته راوړلو لپاره د هغې پيروي واجب ده، چې هغه د رسول الله ﷺ هغه طريقه ده، کومه چې هغه له خپل بعثت څخه وروسته په مدينه منوره کې د اسلامي دولت تر قايمولو پورې طی کړې ده.

حزب التحرير يو سياسي حزب دی، چې مبدأ يې اسلام، سياست يې عمل، له امت سره، د امت ترمنځ فعاليت کوي، ترڅو ژوند، دولت او ټولنې ته د اسلام بېرته راتگ مهمه بنسټيزه او برخليک ټاکونکې قضيه وگرځوي، هغه د اسلامي خلافت او په هغه څه چې الله ﷻ نازل کړي دي، د هغو لوري ته رهبري کړي.

حزب التحرير يو سياسي جوړښت دی، په اسلامي فکره ولاړ دی او کومه روحي کهنوتې، علمي تعليمي او د خيريه اعمالو کتله نه ده. هغه اسلامي فکره چې حزب په هغه باندې ولاړ دی، د هغه په ټولو افرادو کې مجسمه کېږي، کومه چې امت د هغې لور ته رابولي، ترڅو په هغې عمل وکړي او له حزب سره يوځای يې په غاړه واخلي او په ژوندانه دولت او ټولنه کې يې تطبيق کړي او همدغه فکره د حزب روح جوړوي، هغه د حزب هسته او د ژوند راز دی او همدغه فکره يوازینۍ اړيکه ده، چې د حزب د افرادو تر منځ اړيکي ټينگولای شي.

د حزب التحرير موخه د اسلامي دعوت په مخ بيول دي، ترڅو په اسلامي خاورو کې د دغه نننۍ فاسدې ټولنې واقعيت بدل او په اسلامي ټولنه يې واړوي، او دا په اسلامي افکارو باندې د شته غير اسلامي افکارو بدلول دي، ترڅو له خلکو سره د عام فکر

او نظر او راسخو مفاهيمو په توگه جوړ او هغوی د نوموړو افکارو له غوښتنې سره سم د هغو تطبیق ته وهڅوي، همداراز د شته غیر اسلامي احساساتو بدلون په اسلامي احساساتو باندې، کوم چې دوی په هغه څه رضا کېږي، په کومو چې الله ﷻ او د هغه رسول ﷺ راضي کېږي او په هغه څه سره په قهر او غضب کېږي په کومو چې الله ﷻ او د هغه رسول ﷺ راضي کېږي، همدارنگه د اسلام د احکامو او معالجاتو سره سم د هغه غیر اسلامي اړیکو بدلون کوم چې نن د دغه اسلامي خاورو د اوسېدونکو ترمنځ شتون لري.

دا هغه اعمال دي چې حزب یې د سیاسي اعمالو په توگه سرته رسوي، یعنې حزب د دغه شرعي احکامو او معالجاتو په واسطه د خلکو د چارو سرپرستي کوي؛ ځکه سیاست د اسلامي احکامو او معالجاتو په واسطه د خلکو د چارو سنبالول دي.

د دغه سیاسي اعمالو څخه کوم چې حزب یې سرته رسوي تر ټولو ښکاره عمل؛ په اسلامي ثقافت باندې د امت تثقیف کول دي، ترڅو له اسلام سره ویلې شي او له فاسدو افکارو، غلطو مفاهیمو او د کفر له افکارو او نظریاتو څخه پاک کړل شي.

لکه څنګه چې په دغه سیاسي اعمالو کې کوم چې حزب یې سرته رسوي، ښکاره برخه فکري منازعه ده، چې د کفر له افکارو او نظامونو سره ترسره کېږي، همداراز د غلطو افکارو، فاسدو عقایدو، غلطو مفاهیمو د فساد، غلطی په څرګندولو او د هغې اړوند اسلامي احکامو په بیانولو سره ترسره کېږي.

همداراز د حزب له نورو څرګندو سیاسي اعمالو څخه یو سیاسي مبارزه ده، کومه چې د هغو کفري دولتونو په وړاندې ترسره کېږي، چې په اسلامي خاورو باندې اغیز او نفوذ لري، ترڅو اسلامي امت د هغو له تسلط او نفوذ څخه خلاص او د هغوی فکري، ثقافتی، سیاسي او نظامي ریښې او نظامونه له ټولو اسلامي خاورو څخه راوباسي.

همداراز د اسلامي نړۍ له چارواکو، په ځانگړې توگه د عربي نړۍ له چارواکو سره مبارزه ده، ترڅو له امت سره د هغوی خیانتونه او ظلم برېښي، له هغوی سره محاسبه او د هغوی بدلون، ځکه دوی په خپلو وجایو کې د امت په وړاندې د هغوی د چارو په سرپرستی کې تقصیر کړی او دا مبارزه له اسلامي احکامو سره د هغوی د مخالفت او د کفر د احکامو د تطبیق له امله ترسره کېږي.

نو د حزب کړنې ټولې سیاسي دي، د هغه عمل د مدرسې په څېر تعلیمي نه دی، همداراز یې کړنې وعظ او ارشاد نه دی، بلکې عمل یې سیاسي دی، ترڅو اسلامي احکام، معالجات او افکار د عمل لپاره ټولني ته وړاندې کړي او د دولت، ژوند او ټولني په واقعیت کې یې پلي کړي.

نو حزب اسلام داسې حمل کوي، ترڅو پلي شي او اسلامي عقیده د دولت، دستور او ټولو نورو قوانینو اصل گڼوځي.

۲. د حزب التحریر موخه: د اسلامي ژوند څخه پیروي او د اسلامي دعوت لېږدول دي، یعنې د مسلمانانو د برخلیک ټاکونکې قضیې حل کول دي. د اسلامي ژوندانه بیا رامنځ ته کېدل یعنې د مسلمانانو راگرځېدل یوه اسلامي ژوند ته، ترڅو هغه د اسلام دار وي او د هغه ټولنه به یوه اسلامي ټولنه وي او په هغه باندې به اسلامي افکار او احساسات واکمن وي، اسلامي نظامونه او احکام به پکې تطبیق کېږي، په داسې شان سره چې د ژوند ټولې چارې به د شرعي احکامو په واسطه پر مخ وړل کېږي او په هغه کې به لیدلوری یوازې حلال او حرام وي، دا ټول به د اسلامي دولت ترسیوري لاندې سر ته رسیږي، یعنې اسلامي خلافت، کوم چې مسلمانان د هغه لپاره یو خلیفه په سمع او طاعت باندې ټاکي، ترڅو په دوی باندې د الله ﷻ د کتاب او د هغه د رسول ﷺ د سنتو له مخې حکومت وکړي او د اسلام رسالت نړۍ ته د دعوت او جهاد په واسطه ولېږدوي.

د حزب موخه په صحیح نهضت باندې د اسلامي امت راپاخول دي، کوم چې د اسلامي عقیدې پر بنسټ د مستنیر فکر په رڼا کې رامنځ ته کېږي، حزب کونښن کوي ترڅو امت خپل پخواني عزت او لویۍ ته ورسون کړي، په داسې شان سره چې د چارو واګې به له دولتونو، امتونو او ولسونو څخه اخیستل کېږي او پرځای به یې د نړۍ لومړۍ دولت راځي، لکه څنګه چې پخوا یې شتون درلود، چې د اسلامي احکامو پر بنسټ به سیاست او د چارو سرپرستي کوي. لکه څنګه چې موخه یې د اسلامي رسالت رسول نړۍ ته دي او د کفر د نظامونو، افکارو په وړاندې مبارزې ته د امت لارښوونه ده، ترڅو اسلام په ځمکه کې خور شي.

۳. د حزب التحرير ثقافت: حزب التحرير یوازې په دې باندې بسنه ونه کړه، چې یوازې په اجمالي توګه په اسلامي فکره باندې راپاڅي، بلکې د امت د واقعیت او هغه څه چې ورته رسېدلي، د ټولني واقعیت په اسلامي خاورو کې او د رسول ﷺ، راشدینو خلفاء او د هغوی د تابعینو د عصرونو واقعیت له څېړنې او مطالعې څخه وروسته، د هغه ﷺ سیرت، د هغه دعوت د لېږد کیفیت ته، له هغه وخته چې رسالت پیل او بیا اسلامي دولت په مدینه کې تاسیس شو، رجوع شوې، بیا د هغه سیرت په مدینه منوره کې خپرل شوی دی. همداراز د الله ﷻ کتاب، د هغه د رسول ﷺ سنتو او هغه څه چې د صحابه په اجماع او قیاس سره روښانه شوي مراجعه کړې ده او د صحابه و، تابعینو او مجتهدو امامانو اقوالو ته په روښانه توګه کتنه شوې؛ وروسته له دغو ټولو پړاوونو څخه حزب التحرير ځینې افکار، آراء او د فکري اړوند تفصیلي اسلامي احکام د تنفیذ له طریقي سره یوځای تېني کړي، چې هغه افکار، آراء او اسلامي احکام دي، نه بل څه، په هغو کې هېڅ غیر اسلامي څه نشته، له هېڅ ډول غیر اسلامي مفاهیمو څخه اغیزمن نه دي، بلکې یوازې اسلامي دي، چې د اسلام له اصولو پرته په بل څه نه دي ولاړ او د دلیل د قوت پر بنسټ باندې د حزب د اجتهاد او فهم سره سم تېني شوي دي، نو دا صحیح شمېرل کېږي چې د غلطۍ احتمال هم لري.

همداراز حزب ټول هغه افکار، آراء او احکام تبني کړي چې د يوه حزب لپاره لازم دي، ځکه يو سياسي حزب ته لازم دي چې د فکري او طريقي په تفصيل کې تبني وکړي، دا تبني بايد په هغه اندازه وي چې د اسلامي ژوند د بېرته پيلولو، د دعوت د لېږد، اسلامي خلافت د قايمولو، د خليفه د ټاکلو لپاره بسنه وکړي، تبني کړي، په داسې شان سره چې دا افکار، احکام او آراء بايد دا ورسوي چې اسلام د ژوند هغه مبداء ده چې عقیده او نظام لري، په دغه ژوند کې د انسان ټولې ستونزې معالجة کوي، په داسې شان سره چې له حزب څخه يو ټاکلی حزب جوړوي او دا افکار، آراء او احکام هغه اړيکي دي چې د افرادو ترمنځ يې تړاو رامنځ ته کوي، همدا به د حزب د کيان، افکارو وحدت او يووالی ساتي او حزب به امت په دغو افکارو، آراء او احکامو باندې راټولوي، ترڅو هغه صحيح وگني او امت يې هم د ځان لپاره افکار، آراء او احکام وپولي، چې په هغو به عمل کوي، له حزب سره يو ځای به يې لېږدوي ترڅو د ژوند، دولت او ټولني په منځ کې يې ايجاد کړي.

دا هغه څه دي چې حزب پکې بريالی شوی دی، ترڅو افکار، آراء او احکام معروف کړي، چې هغه په اسلامي هېوادونو کې د حزب افکار دي، په ځانگړې توگه په عربي نړۍ او په عام ډول په ټوله نړۍ کې.

حزب د دغه تبني شوو احکامو، افکارو او آراءو مجموعه په خپلو کتابونو او ډېرو خپرونو کې صادره کړې ترڅو تر خلکو ورسېږي.

د بدلون لپاره د حزب التحرير منهج او طريقه: هغه ده چې حزب يې د خپل سیر او تگ، د دعوت د لېږد د کيفيت او د اسلامي خلافت د قايمولو لپاره کاروي، ترڅو حکم په هغه څه چې الله ﷻ نازل کړي دي ترسره شي او اسلام د يوه رسالت په ډول ټولې نړۍ ته ورسوي:

په دې ټولو لاروچارو کې حزب د شرعي حکم او د رسول الله ﷺ له طریقي څخه پیروي وکړه، ترڅو د دې طریقي په واسطه دولت رامنځ ته کړي او د محمد ﷺ له طریقي څخه یې د احکامو په وضع کولو او د دعوت په مخ بیولو کې ګټه واخیسته. ځکه چې الله ﷻ په شرعي احکامو عمل، په رسول الله ﷺ پسې اقتدا او په هغه څه عمل کول، کوم چې الله ﷻ نازل کړي دي، په مسلمانانو باندې واجب ګرځولي دي. الله ﷻ فرمایلي دي:

لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ لِّمَن كَانَ يَرْجُوا اللَّهَ وَالْيَوْمَ

الْآخِرَ وَذَكَرَ اللَّهَ كَثِيرًا ﴿٢١﴾

"د تاسې لپاره په رسول الله (پسې اقتدا کولو کې خیر او سعادت دی) او هغه غوره نمونه دی، د هغه چا لپاره چې د قیامت په ورځ د الله ثواب ته زیاته هیله ولري او د الله ذکر زیات وکړي." الاحزاب، ۲۱

او ویلي یې دي:

قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ

وَاللَّهُ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿٣١﴾

"ووايه ای پیغمبره که الله دوست لري د هغه پیرو و اوسی چې الله تاسې دوست ولري او ستاسو ګناهونه به وښيي او الله ښوونکی او مهربان دی." آل عمران، ۳۱

او ویلي یې دي:

... وَمَا آتَاكُمُ الرَّسُولُ فَخُذُوهُ وَمَا نَهَاكُمْ عَنْهُ فَانْتَهُوا ...

"او هغه څه چې الله د خپل استازي په واسطه تاسې ته د هغو امر کوي هغه عملي کړئ

او له هغه څه څخه مو چې منع کوي له هغه څخه ځان وساتئ" الحشر، ۷

او نور آیتونه هم شته چې هغه موږ ته په رسول الله ﷺ پسې د اقتدا کولو وچوب څرگندوي او د هغه څه وچوب ثابتوي چې رسول الله ﷺ ویلي او په هغو کې له ده څخه پیروي کول واجب دي.

سره له دې حزب دا درک کوي چې پیغمبر ﷺ به کافران دعوت کول، اما نن ورځ موږ مسلمانانو ته دعوت کوو، ترڅو هغوی په اسلامي حکمونو باندې پابند شي او له موږ سره د هغه څه په عملي کولو کې چې الله ﷻ نازل کړي دي مرسته وکړي. مگر موږ دا هم درک کوو چې په ډېر تاسف نن ورځ اسلامي هېوادونه د اسلام دار نه شمېرل کېږي او هغه ټولنه چې مسلمانان په هغې کې ژوند کوي غیر اسلامي ټولنه ده. نو د حزب کړنې په دې باندې متمرکزې دي، چې اسلامي هېوادونه په اسلامي دار باندې بدل شي او د هغه ټولنه هم اسلامي شي، لکه چې رسول الله ﷺ د مکې او نورو سیمو د بدلون لپاره په اسلامي دار باندې او د جهالت د ټولنې د تبدیلولو لپاره په اسلامي ټولنه باندې فعالیت کولو.

نو ټولو پورتنیو مسائلو ته په پام سره حزب التحریر د خپلې تگلارې او د دعوت د څرنگوالي لپاره لاندې مادې ټاکلي دي:

۱. حزب د الله ﷻ دې قول ته د ځواب ویلو په موخه دعوت په غاړه اخلي، چې فرمایي:

وَلَتَكُنَّ مِنْكُمْ أُمَّةٌ يَدْعُونَ إِلَى الْخَيْرِ وَيَأْمُرُونَ بِالْعُرْفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ

الْمُنْكَرِ وَأُولَئِكَ هُمُ الْمَفْلُحُونَ

"باید ستاسو په منځ کې داسې یوه ډله وي چې هغه د خیر دین (اسلام) ته دعوت او

په معروف باندې امر او له منکر څخه نهی وکړي." آل عمران، ۱۰۴

همدارنگه د هغه شرعي حکومت د نافذولو لپاره کار او هڅه کوي چې هغه په ژوند، دولت او ټولنه کې د اسلامي احکامو عملي کول، لېږد او پلي کول ترسره کړي، ځکه دا په مسلمانانو باندې واجب دي.

حزب د دعوت طریقه یوازې د واجبو د ادا کولو لپاره په غاړه نه ده اخیستې، بلکې د خلافت د رامنځ ته کولو او په هغه څه د حکم کولو لپاره چې الله ﷻ نازل کړي دي په دعوت لاس پورې کړی دی.

۲. حزب شرعي حکم د ټولو تصرفاتو او اعمالو لپاره بنسټ ګرځولی دی او هغه یې د یوې قاعدې په توګه د حکم د صادرولو لپاره چې په مبدأګانو، وقایعو او حوادثو باندې صادرېږي منلی دی او د هغه پابند دی او حلال او حرام یې د ټولو اعمالو او تصرفاتو لپاره مقیاس او معیار ګڼلي دي او په دې باندې پوره ایمان لري چې سیادت به د اسلام وي نه د کومې بلې ایډیالوژۍ.

نو په دې اساس حزب جرائت، صراحت او سپین ویل د ځان لپاره ځانګړې لازمه بللې ده او د ټولو هغو په وړاندې چې د اسلام سره تناقض ولري، هغوی ته چلنج ورکوي او مقابله ورسره کوي او دا متناقض څیزونه که په مبدأګانو، دینونو، عقایدو، افکارو، مفاهیمو، نظامونو، عادتونو او تقالیدو کې وي، له هغو سره مبارزه کوي. سره له دې چې د هغوی د اهل له نارضايتۍ سره مخ شي او سره له دې چې د ده په وړاندې مبارزې ته را پاڅي يعنې، حزب له هېچا سره له اسلام څخه نه تیرېږي او معامله یې باید د اسلام سره موافقه وي.

هغه کسانو ته چې د غیر اسلامي دینونو، عقایدو، مبدأګانو، افکارو او دعوتونو پیروي کوي، داسې نه ویل کېږي چې په هماغه باندې پاتې شی، بلکې ورڅخه غواړو، چې په هغه څه چې ایمان لری او د هغه پیروي کوی، هغه ټول پرېږدی، ځکه هغه کفر او

گمراهي ده او باید تاسې اسلام ته رجوع وکړئ، ځکه یوازې هغه صحیح او سالم دین دی. نو په دې اساس حزب ټول ادیان پرته له اسلام څخه د یهودیت، نصرانیت او ټولو غیر اسلامي مبادي گانو لکه کمونستي، اشتراکي او پانگوالۍ په شمول د کفر دینونه او مبدأگانې بولي. لکه څرنګه چې یهود او نصارا د کافرانو له ډلې څخه دي او هر هغه څوک چې په کمونستي، پانگوالۍ او اشتراکي مبدأگانو باندې ایمان راوړي، کافران دي.

حزب هغه دعوتونه چې د قوم پالنې، وطن پالنې، سمت پالنې، نژاد پالنې او مذهب پالنې لپاره ترسره کیږي، هغه څه گڼي چې اسلام حرام ګرځولي دي.

همدارنګه د هغو ټولو حزبونو رامنځ ته کول په مسلمانانو باندې حرام دي چې د کمونیزم، کپیټالیزم، سوسیالیزم، سکولریزم او ماسونیزم لپاره خلک رابولي او یا هم د قوم پالنې، نژاد پالنې، وطن پالنې، مذهب پالنې او یا غیر اسلامي ادیانو ته دعوت کوي او یا دا چې مسلمانان د دارنګه احزابو غړیتوب لاسته راوړي، دا ټول د مسلمانانو لپاره حرام دي.

همدارنګه حزب واکمنو ته چاپلوسی او ورسره مجامله نه کوي او له هغوی سره په دې بهانه هېڅکله دوستي نه کوي چې د دعوت په لیرد کې به کمک او مرسته ورسره وکړي، ځکه دا شرعا جواز نه لري، یعنی، د حرامو له لارې واجبو ته ورسېږي او هغه ادا کړي، بلکې حزب له حکامو سره محاسبه کوي او په تنده لهجه په هغوی باندې نیوکې کوي او هغه نظامونه چې دوی یې پلي کوي، د کفر نظامونه بولي او په هغه باندې واجب بولي ترڅو هغوی گوښه کړای شي او پر ځای یې اسلامي احکام واکمن کړي او هغوی ظالمان او فاسقان بولي، ځکه د کفر په احکامو باندې حکومت کوي او هر هغه څوک چې د اسلام له بڼه والي او صلاحیت او د هغه د حکمونو له بڼه والي صلاحیت څخه منکر شي کافر یې بولي.

همداراز حزب نه غواړي له هغوی سره په واکمنۍ کې ځان شریک کړي، ځکه د مشارکت عمل د کفر حکم لري او دا د مسلمانانو لپاره حرام دي او همدارنگه حزب دا نه غواړي چې له هغوی سره په اقتصادي، تعلیمي، ټولنیز او اخلاقي اصلاحاتو کې مرسته وکړي، ځکه له هغوی سره مرسته کول د ظالمانو لا محکومول دي او د هغوی د نظامونو د عمر زیاتول دي، مگر حزب د هغوی د راپرځولو لپاره د هغوی او د هغو کفري نظامونو د راپرځولو لپاره چې په مسلمانانو یې عملي کوي، کار او فعالیت کوي، ترڅو اسلامي احکام پلي او عملي کړای شي.

۳. حزب د اسلام د بشپړ پلي کولو لپاره، چې د دین هغه ټول حکمونه لکه معاملات، عبادات، اخلاق او یا نظامونه باید پلي شي، کار او فعالیت کوي، ترڅو د الله ﷻ دا قول نافذ کړل شي:

وَأَنِ احْكُم بَيْنَهُم بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ ...

"د دوی په منځ کې په هغه څه چې الله نازل کړي دي امر او حکم وکړه." المائدة، ۴۹
د الله ﷻ دا قول:

... وَمَا آتَاكُمُ الرَّسُولُ فَخُذُوهُ وَمَا نَهَاكُمْ عَنْهُ فَانْتَهُوا ...

"هغه څه چې پیغمبر تاسو ته درکړي او تاسو ته یې په هغه امر کړی په هغه عمل

وکړئ او له هغه څه نه یې چې منع کړئ، ورڅخه ځان وژغورئ." الحشر، ۷

د (ما) لفظ په دواړو ایتونو کې راغلی دی او له عمومي صیغو څخه دی او ټول هغه احکام پکې شاملېږي چې الله ﷻ نازل کړي دي او پیغمبر ﷺ راوړي دي، ځکه د ټولو هغو احکامو پلي کول چې الله ﷻ نازل کړي دي او د هغه څه عملي کول چې رسول الله ﷺ راوړي دي واجب دي او د دغه حکم او هغه حکم او د دغه واجب او هغه واجب او د دغه حرامو او هغه حرامو هېڅ توپیر او فرق نشته، د ټولو پلي کول واجب

دي او دا جواز نلري چې ځينې له هغو څخه پلي شي او ځينې نور يې پرېښودل شي، لکه څرنگه چې په تدريجي توگه د هغه پلي کول جواز نه لري، ځکه موږ په ټولو هغو باندې ملزم يو، چې واجب دي، ترڅو هغه بشپړ او په يوه ځل ټول پلي کړو.

او هر وخت چې وضع او شرايط د اسلام سره متناقضه وي، دا جواز نه لري چې اسلام په داسې توگه تفسير او تاويل شي چې د هغه وخت له وضعې او شرايطو سره يو شان شي، ځکه دا ډول عمل په اصل کې د اسلام تحريف او بدلول دي، بلکې دا واجبه ده چې وضع او شرايط داسې بدلون و مومي چې له اسلام او شرعي احکامو سره برابره شي.

۴. د پيغمبر ﷺ د طريقې پر بنسټ چې هغه ﷺ څرنگه د مبعوث کېدلو څخه د دولت تر جوړولو پورې او د دارکفر د بدلون په داراسلام باندې او د جاهليت د ټولني تغير په اسلامي ټولنو باندې له کومې طريقې څخه کار اخستی، حزب هم خپله طريقه د هغه سره په برابري، خپل کار په دريو مرحلو وېشلی دی:

لومړی. د تعليم او ثقيف مرحله: ترڅو داسې شخصيتونه تربيه کړي، چې هغوی د حزب په فکره او طريقه باندې مؤمن وي او په ترڅ کې يې حزبي کتله رامنځ ته شي. دويم. تفاعل يعنې له امت سره د کار او فعاليت مرحله: ترڅو امت اسلام په غاړه واخلي او اسلام د خپلې برخليک ټاکونکې قضیې په توگه قبول کړي او د هغه د پلي کولو لپاره په دولت، ژوند او ټولنه کې کار وکړي.

درېم. د حکومت نيولو مرحله: ترڅو اسلام په پوره، عامه او شامله توگه پلي شي او د رسالت په توگه ټولې نړۍ ته ورسول شي.

اوله مرحله، بنسټ جوړوونکې مرحله ده، چې په هغه کې د حزب هسته رامنځ ته شوه او وروسته له دې چې فکرې او طريقې ته لاره پيدا شوه د هغه اوله حلقه جوړه شوه او له هماغه ځايه يې د امت له خلکو سره په ليدلو کتلو پيل وکړ او فکره او طريقه يې هغوی ته په فردي توگه وړاندې کوله.

نو چا به چې مثبت ځواب ورکړ، د هغه لپاره به یې د حلقاتو متمرکز او عمیق درسونه تنظیمول، ترڅو له هغو اسلامي افکارو او حکمونو سره، کوم چې حزب ورته ټاکلي دي ویلي شي او په اسلامي شخصیتونو باندې بدل شي او له هغه څخه داسې یو اسلامي عقلیت جوړ شي، چې ټولو افکارو او پېښو ته د اسلام له عینکو وگوري او په هغه باندې د اسلامي معیارونو سره سم چې هغه حلال او حرام دي حکم صادر کړي او د داسې یوه اسلامي نفسیت څښتن شي، چې هر ځای ته چې اسلام ځي دی هم ولاړ شي او له هغه څه څخه چې الله ﷻ او د هغه رسول ﷺ راضي کیږي دی هم راضي شي او په هغه څه چې الله ﷻ او د هغه رسول ﷺ په قهر کیږي، دی هم په قهر شي او وروسته له دې چې اسلام د ده په وجود باندې ژور اغیز واچوي، د دعوت دنده په غاړه واخلي او خلکو ته دعوت وکړي، ځکه هغه درسونه چې په حلقاتو کې تدریس کیږي، عملي او اغیزمن درسونه دي، چې په ورځني ژوند کې باید پر هغو باندې عمل وشي او خلکو ته ورسول شي.

هر کله چې شخص دې سطحې ته ورسېږي، نو خپل قبولیت لازم بولي او د حزب د کتلې برخه ګرځي. لکه څرنګه چې رسول ﷺ د دعوت په لومړۍ مرحله کې چې درې کاله یې دوام وکړ، خلک په فردي توګه دعوت کول او هغه رسالت چې الله ﷻ ده ته ورکړی و، هغه ته به یې وړاندې کاوه او هرچا به یې چې دعوت قبول کړ او د ده په رسالت به یې ایمان راوړ، هغه به یې د همدغه دین په اساس په خپله کتله کې په پټه توګه شاملو او هغه ته به یې اسلامي رسالت او د قران شریف زده کړه ورکوله، ترڅو په اسلام کې په بشپړه توګه داخل شي او له هغه چا سره چې، په ده باندې به یې ایمان راوړی و، په پټه لیدنه کتنه کوله او هغوی به یې په نامعلومو ځایونو کې روزل او تعلیم به یې ورکاوه او په پټه توګه به یې خپل عبادات ترسره کول، ترڅو چې د اسلام نوم په مکه کې تیت شو او خلکو به د هغه په باره کې بحثونه کول او بالاخره ټولی ټولی په اسلام کې داخل شول.

په دې تاسیسي مرحله کې د حزب عمل په ثقافتی برخه پورې منحصر ؤ او ټول پام به یې دې ته ؤ، چې د هغه جسم جوړ شي او خلک یې زیات شي او خپلو افرادو ته یې هغه ثقافت چې خپله یې تبني کړی ؤ، په ژوره او ترکیزي توګه بیانولو، ترهغې چې یوه حزبي کتله له هغو ځوانانو څخه چې په اسلام کې ذوب شوي ؤ او د حزب افکار یې تبني کړي ؤ، په تفاعل پیل وکړ او هغه یې خلکو ته ورسول.

وروسته له دې، چې حزب خپله کتله جوړه کړه او ټولني حزب حس کړ، د هغوی فکره او هغه څه چې د هغه لپاره دعوت کوي هغه یې وپیژندل، نو دوهمې مرحلې ته یې انتقال وکړ.

دوهمه مرحله، دا له امت سره د تفاعل او کار مرحله ده، ترڅو هغوی اسلام په غاړه واخلي او خپله مهمه بنسټیزه او برخلیک ټاکنوکې قضیه یې وبولي. دا د هغه عام پوهاوي او عامه نظر په رامنځ ته کولو سره ترسره کیږي، ترڅو امت هغه اسلامي افکار چې حزب ټاکلي دي وپیژني او د هغه په اړه خپل نظر څرګند کړي، امت یې خپل افکار وګرځوي، په هغو عمل وکړي او په ورځني ژوند کې یې پلي کړي او د خلافت په رامنځ ته کولو او د اسلامي ژوند او دعوت په رسولو کې ټولې نړۍ ته له حزب سره یوځای حرکت وکړي.

په دې مرحله کې حزب د مجموع خلکو په مخاطب کولو سره، په ټولیز

ډول انتقال وکړ او په دې مرحله کې لاندیني کارونه سر ته رسوي:

۱. متمرکز ثقافت، د خلکو لپاره په حلقاتو کې متمرکز ثقافت د دې لپاره چې د حزب جسم وده وکړي او خلک یې ډېر شي، د اسلامي شخصیتونو روزل، ترڅو د دې وړتیا ولري چې دعوت پر مخ بوځي او فکري او سیاسي مبارزه وکړي.

۲. ټولیز ثقافت، د امت د مجموعو او پوړونو لپاره، یعنې هغه اسلامي احکام او افکار چې حزب ټاکلي دي د درسونو په وسیله په جوماتونو، مجلسونو، سیمینارونو او په هغو ځایونو کې چې عام خلک راغونډیږي، یا هم د هغه جریډو، کتابونو او خپرونو په

واسطه خلکو ته عامه پوهاوی ورکړي، ترڅو په هغوی باندې اغیز وکړي او په اسلام کې یې ذوب کړي او د امت په منځ کې یو ولسي بنسټ رامنځ ته شي، ترڅو خلک د خلافت رامنځ ته کولو او په هغه څه د حکم کولو په لوري چې الله ﷻ نازل کړي دي رهبري کړای شي.

۳. فکري مبارزه، د کفر د عقایدو، نظامونو او افکارو پر ضد، د فاسدو عقیدو او خطا فکرونو او غلطو مفاهیمو پر ضد، د هغه د ناسموالي، خطاوالي او له اسلام سره د تناقض په بیانولو لاس پورې کوي، ترڅو امت د هغه له بدو اغیزو څخه خلاص شي.

۴. سیاسي مبارزه، چې په لاندې کارونو سره ترسره کېدای شي:

- له هغه کفري او استعماري دولتونو سره مقابله کول، چې په اسلامي سیمو باندې واکمني کوي، د استعمار له ټولو ډولونو او اشکالو سره مقابله کول، لکه سیاسي، فکري، اقتصادي، نظامي او د هغوی د نقشو او دسیسو رسوا کول او شنېدل، ترڅو امت د هغوی له بند، قید او هر رنگ نفوذ څخه خلاص شي.

- په اسلامي او عربي هېوادونو کې د واکمنو ټکول، د هغوی د حالت برېښول او له هغوی سره حساب کول او په هغوی باندې نیوکه کول، د امت د حقونو د تلف کېدو، د هغوی د تقصیر، د امت په کارونو کې د بې اعتنائۍ او له اسلامي احکامو سره د مخالفت په صورت کې یا هم د هغه نظام له منځه وړل، چې د کفر د احکامو او نظامونو پر اساس باندې ولاړ وي او پر ځای یې د اسلامي حکومت رامنځ ته کول دي.

۵. د امت د مصلحتونو تبني کول، د اسلام له احکامو سره سم د امت د مصالحو او نورو چارو سرپرستي کول.

حزب په دغو ټولو اعمالو کې د پیغمبر ﷺ له اعمالو څخه پیروي کوي، د خدای پاک د دغه قول له نازلېدو وروسته پیغمبر ﷺ همداسې اعمال سرته ورسول:

فَأَصْدَعْ بِمَا تُوْمَرُ وَأَعْرِضْ عَنِ الْمُشْرِكِينَ

"هغه رسالت چې په هغه باندې مامور شوی یې په ښکاره بیان کړه او له مشرکانو څخه

مخ واړوه." الحجر، ۹۴

لکه څرنګه چې رسول الله ﷺ د دې مبارک آیت له نازلېدو وروسته خپل رسالت ښکاره کړ او قریش یې د صفا غونډۍ ته راوبلل، ترڅو هغوی په دې باندې پوه کړي چې دی د الله ﷻ له خوا پیغمبر الېرل شوی دی او له دوی څخه یې غوښتنه وکړه، چې په ده باندې ایمان راوړي او له دې څخه وروسته یې خپل دعوت په افرادو سربېره جماعتونو ته هم کاوه او د قریشو په خدایانو، عقایدو او افکارو باندې یې اعتراض کاوه او د دوی غلطی، فساد او خطاګانې یې ورته بیانولې او د هغوی عیبونه یې ښکاره کول او د دوی په ټولو عقایدو او افکارو باندې یې فکري حمله کوله. په ده باندې پرلپسې آیتونه را نازلېدل، هغه آیتونه چې د دوی د بدو اعمالو په ضد باندې وو، لکه د سود خوړل، د نجونو ژوندي خښول، په تله او وزن کې خیانت او د زنا د بد عمل ارتکاب او هم د قریشو د سردارانو او لویانو په ضد آیتونه نازل شول او دوی او د دوی پلرونه یې جاهل او کم عقل وبلل او د دوی دسیسې چې د رسول الله ﷺ د دعوت او اصحابو په ضد به یې جوړولې شنلې او ښکاره کولې.

حزب د خپلو افکارو په حمل کولو کې، د نورو فکرونو سره په ټکر کې، له سیاسي او کفري دولتونو او حزبونو سره په مبارزه کې او د هغه په حکامو باندې په نیوکه کولو کې صریحه لهجه، ښکاره بیان او مبارزه غوښتونکی دی او له هر ډول جوړجاړي، مدهانت یا غوړه مالي، مجاملي او چاپلوسۍ سره مخالف دی، نو مسالمة ورسره کوم اغیز نه لري، له همدې امله هرڅوک چې د اسلام او د هغه د حکمونو مخالف وي له هغوی سره مبارزه کوي او په همدې خاطر و، چې حزب ته ډېر سیاسي

حزبونه او حکام په قهر شول او د دې زمينه به يې رامنځ ته کوله، ترڅو ځينې وخت خلک په حزب باندې نیوکه وکړي.

اما په دې وخت کې بيا هم حزب په رسول الله ﷺ پسې اقتدا کوله، چې رسول الله ﷺ اسلامي رسالت ټولې نړۍ ته راوړی او د حق په توگه يې د هغه لپاره دعوت کاوه او په هغه يې پوره ايمان درلود او په کفر او د هغه په افکارو يې په ټوله نړۍ کې اعتراض وکړ، د سپينو او تورو خلکو په وړاندې يې جنگ اعلان کړ، پرته له دې چې عادات، تقاليد، اديان، عقايد، حکام او بناوونو ته يې پام وکړي او پر هغو څه حساب وکړي او پرته له اسلامي رسالت څخه يې بل هېڅ څه ته توجه نه کوله او د قريشو په وړاندې يې پرته له کومې وسلې او قوې او پر خپل رسالت باندې له قوي ايمان څخه په گټه اخیستنې بل څه نه درلودل، يو شړل شوی کس ؤ چې نه تجهيزات ورسره ؤ او نه سرچينې، مگر بيا هم ده د قريشو په خدايانو، عقايدو او افکارو باندې اعتراض کولو، عيونه يې بيانول او هغوی يې کم عقل او جاهل بلل.

سره له دې چې حزب د خپل حرکت په مسير کې صريح الهجه، بشکاره بيان، برېښوونکی او مبارزه غوښتونکی دی مگر بيا يې هم په سياسي کار اکتفا کړې ده او د مادي اسبابو په استعمالولو يې د حکامو پر ضد او يا د هغه چا پر ضد چې د دعوت لپاره خنډ گرځي او يا هم د هغه چا لپاره چې ضرر ورته رسوي، لاس نه دی پورې کړی، چې دغه کار هم د رسول الله ﷺ په اقتدا باندې دلالت کوي. لکه څرنگه چې رسول الله ﷺ په مکه کې يوازې په دعوت باندې اکتفا کړې وه او ترهغه يې چې مدينې ته هجرت نه ؤ کړی، په هېڅ مادي عمل باندې يې لاس نه و پورې کړی او کله چې خلکو ده ته د عقبي د دوهم تړون وړاندیز وکړ، ترڅو دوی ته اجازه ورکړي، چې د منا له خلکو سره په توره جهاد شروع کړي، دوی ته يې داسې ځواب ورکړ:

(لم نؤمر بذلك بعد)

"تراوسه په دې کار باندي نه يم مامور شوی." الطبقات الكبرى.

الله ﷻ هم له ده څخه غوښتي وو، چې د ضرر په وړاندي صبر وکړي، لکه چې نورو پیغمبرانو هم صبر کړی وو او ده ته یې ویلي و:

وَلَقَدْ كُذِّبَتْ رُسُلٌ مِّن قَبْلِكَ فَصَبَرُوا عَلَىٰ مَا كُذِّبُوا وَأُوذُوا حَتَّىٰ

أَتَتْهُم نَصْرُنَا ...

"بې له شکه له تا څخه د مخه پیغمبران هم د خلکو له تکذیب سره مخ شول، مگر هغوی د تکذیب او ضرر په وړاندي صبر وکړ، ترڅو زما مرسته هغه ته ورسېده."

الانعام، ۳۴

طلب النصرة

کله چې ټولنه او امت د حزب په وړاندې له انجماد او سختې څخه کار واخیست، حزب د محمد ﷺ د سیرت په تکراري څېړنه او څیړنه باندې پیل وکړ، ترڅو له هغه څخه لارښوونه ومومي، چې له دې امله په لاندې لارښوونو برلاسی شو:

۱. کله چې ابوطالب وفات شو، د مکې ټولنه د پیغمبر ﷺ لپاره تړلې او منجمده وه او د ابوطالب په وفات سره د قریشو ضررونه د رسول الله ﷺ په وړاندې داسې سخت او ډېر شول، چې هغه یې د خپل تره د ژوند پر مهال هېڅ تمه نه درلوده او د حضرت محمد ﷺ حمایت د ابوطالب د ژوند په پرتله کم شو.

نو الله ﷻ هغه ته وحی وکړه، ترڅو د عربو د قبایلو حمایت ځان ته جلب کړي او هغه رسالت چې الله ﷻ ده ته ورکړی دی، د دې حمایت او ملاتړ له لارې خلکو ته ورسوي، ترڅو دی په امن او ملاتړ یې شوی وي. ابن کثیر له علي ابن ابی طالب ؓ څخه د سیرت په خپل کتاب کې روایت کړی دی، چې ویلي یې دي: هغه وخت چې الله ﷻ محمد ﷺ ته امر وکړ، چې د عربو د قبایلو حمایت ترلاسه کړي نو حضرت محمد ﷺ په داسې حال کې چې زه او ابوبکر H هم ورسره وو، منا ته ولاړ او د عربو یوه مجلس ته ور داخل شو. همدارنگه ابن کثیر له ابن عباس او هغه له عباس H څخه روایت کوي، چې ویلي یې دي: رسول الله ﷺ ماته وویل:

(لا أرى لي عندك و لا عند اخيك منعة، فهل انت مخرجي الى السوق غدا حتى نقر في منازل قبائل الناس - و كانت مجمع العرب - قال: هذه كندة ولفها، وهي أفضل من يحج من اليمن، وهذه منازل بكر بن وائل، وهذه منازل بني عامر بن صعصعة، فاختر لنفسك، قال: فبدأ بكندة فاتاهم).

"زه د خپل ځان لپاره په تا او ورور کې د دفاع او ملاتړ قوت نه وینم، نو کیري چې سبا ما بازار ته بوځي، ترڅو د قبایلو د خلکو په اقامت ځایونو کې د یوڅه وخت لپاره

ځای ونیسم- او هغه ځای د عربو د ټولېدو ځای ؤ، عباس وایي، کله چې هلته ورسېدو ومې ویل: دا ده د کنده قبیله او د هغه جماعت. دا هغه بهترینه قبیله ده چې له یمن څخه حج ته راځي او دا هم د بکر بن وایل اقامت ځای دی او هاغه دی د بنی عامر ابن صعصعه اقامت ځای، نو ته چې هر یو د ځان لپاره خوښوې خوښ یې کړه، هغه مهال یې د کندې له قبیلې څخه پیل وکړ او هغوی ته ورغی".

۲. هغه څه چې رسول الله ﷺ د خپل ځان او دعوت د وړاندې کولو په وخت کې له قبایلو څخه غوښتنه دا وه، چې وروسته له ایمان او تصدیق څخه به یې له شکه له ده څخه ملاتړ کوي، ترڅو هغه څه چې الله ﷻ نازل کړي دي، هغوی ته ورسوي او ټول هغه نصوص چې د ده مبارک د وړاندې کولو په باره کې راغلي دي، داسې یادوي، چې ده مبارک به له هغوی څخه د خپل ځان او د خپل دعوت لپاره د ملاتړ غوښتنه کوله.

۳. هغه څه چې کنده او بنی عامر ابن صعصعه له حضرت محمد ﷺ څخه وغوښتل دا ؤ، چې وروسته له ده څخه به حکومت او واګې د دوی وي، دا په دې دلالت کوي چې دوی د حضرت محمد ﷺ د نصرت او ملاتړ د غوښتنې څخه چې له دوی څخه یې کړې وه په دې پوهېدلي ؤ، چې هغه غواړي د مور په منځ کې حکومت جوړ کړي، نو له ده ﷺ څخه یې دا وغوښتل چې له ده څخه وروسته به حکومت او واګې د دوی وي.

۴. د مدینې د خلکو نصرت او مرسته کول، د عقبې د دویم تړون لاسلیک کول او د دولت رامنځ ته کول هغه وخت چې رسول الله ﷺ هلته ورسېد، په دې دلالت کوي، چې د حضرت محمد ﷺ موخه د ملاتړ او مرسته غوښتنې څخه دا وه، چې یو اسلامي حکومت رامنځ ته کړي، ترڅو هلته اسلامي حکمونه پلي شي.

۵. حزب له دې څېړنې څخه وروسته دې پایلې ته ورسېد، چې مرسته غوښتل له اولې مرحلې ثقافتی کار سره او په دویمه مرحله کې له تفاعل سره توپیر لري، سره له

دې چې دا په دویمه مرحله یا تفاعل کې لاس ته راځي او کله چې ټولنه منجمده شي او د دعوت کوونکو پرمخ ضررونه او خنډونه شدت بیامومي، نو د مرستې غوښتل د واجب الاتباع طریقې یوه برخه ده.

ځکه حزب د نصرت غوښتنه، د خپلو کارونو په فهرست باندې اضافه کړله او دا نصرت به له قدرتمنو خلکو څخه غوښتل کېږي او نصرت به هم د دوو موخو لپاره وي:

الف- د ملاتړ په خاطر، تر څو وکولای شي چې دعوت ورسوي او دی د امن په فضا کې وي.

ب- حکومت ته د رسېدلو لپاره ترڅو خلافت رامنځ ته شي او هغه څه چې الله ﷻ نازل کړي دي په ژوند، دولت او ټولنه کې پلي شي.

سره له دې چې حزب د نصرت غوښتلو په کار باندې اقدام وکړ، نور کارونه یې هم په مستمر او همیشني ډول پرمخ بېول، چې هغه عبارت دي له، په حلقاتو کې متمرکز درسونه، ټولیز ثقافت او څېړنې، امت ته جدي پاملرنه، ترڅو اسلام ته دعوت په غاړه واخلي، د امت په منځ کې د واحد عامه نظر رامنځ ته کول، له کفرې او استعمارګرو دولتونو سره مبارزه کول، د هغوی نقشبې رسوا کول، د هغوی د دسیسو شنډول، له حکامو سره ټکر او د امت د مصالحو او چارو بیانول او رعایت کول. حزب دې اعمالو ته په همیشني ډول ادامه ورکوي ترڅو د الله ﷻ په مرسته د اسلامي امت لپاره ګټور ثابت شي او بریالیتوب او نصرت به د مسلمانانو په برخه شي او دریمه مرحله به د راشده خلافت اقامه وي، چې هغه مهال به مومنان د الله ﷻ په مرسته خوشالي کوي. اما دریمه مرحله: دا حکومت ته د رسېدو مرحله ده چې د امت په واسطه د طلب النصرې له لارې اسلام بشپړ، پرته له وېش او تجزیې څخه پلي کوي، دا مهال حزب عملي دور پیلوي او دا هغه دور دی چې د هغې له امله حزب رامنځ ته شوی و، نو د خلافت دولت به قایم شي، د ټولني په فکر او حس باندې به قوام او برلاسی وي،

اسلام به د مسلمانانو په ژوند کې په انقلابي ډول پلي کوي، تدریج به نه مني ولو که هر ډول شرایط هم موجود وي او اسلامي دعوت به نړۍ ته د جهاد له لارې رسوي. او دا د الله ﷻ له فضل او مهربانۍ څخه ده، چې پر موږ یې کوي او په ترڅ کې یې اسلام په عامه رایه باندې بدلېږي او د امت د خلاصون سبب گرځي او وروسته له دې چې د خلافت هېڅ نوم پاتې نه وو، بیا په ټولو ژبو کې د هغه نوم راژوندی شو او اوس د هغه بیا رامنځ ته کول او په هغه څه باندې حکم کول چې الله ﷻ نازل کړي دي، د ټولو مسلمانانو یوازینی هیله او آرزو ده.

له الله ﷻ څخه غوښتونکي یو، ترڅو زموږ قدمونه پیاوړي کړي او په غیبي مرستې له موږ سره کمک وکړي او زموږ ملاوې د ملایکو په واسطه ټینګې کړي او مومنانو ته د اخلاص نیت ور په برخه کړي او په قوي نصرت سره موږ سرلوړي کړي او موږ ته د دې وړتیا راکړي چې خلافت رامنځ ته کړو، خلیفه تعیین کړو او له هغه سره په اورېدلو او اطاعت کولو باندې بیعت وکړو، په دې شرط چې زموږ په منځ کې د الله ﷻ په کتاب او د هغه د رسول ﷺ په سنتو حکم وکړي او کفري نظامونه له ټولو اسلامي هېوادونو څخه ایسته کړي او مسلمانان د خلافت تر بیرغ لاندې راټول شي او د مسلمانانو خاورې د خلافت تر دولت لاندې یوه ټوټه شي او بې له شکې الله ﷻ پر هر هغه څه چې وغواړي قادر دی.

پای